รายงานเรื่องเต็ม ผลการทดลองสิ้นสุด ปีงบประมาณ 2557

แผนงานวิจัย วิจัยและพัฒนาถั่วเหลือง

โครงการวิจัย วิจัยและพัฒนาการผลิตถั่วเหลืองฝักสดเพื่อการส่งออก

กิจกรรม การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด

กิจกรรมย่อย การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดโดยวิธีการทางธรรมชาติและการชักนำให้เกิดการกลายพันธุ์

ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย) การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดเพื่อผลผลิตสูงในแต่ละพื้นที่
- การเปรียบเทียบในท้องถิ่น

ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ) Vegetable Soybean Breeding for High Yield in Specific Area
- Regional Yield Trial

คณะผู้ดำเนินงาน

นางสาวรัชนี โสภา[1/] นางอ้อยทิน ผลพานิช[1/] นางสาวจิราลักษณ์ ภูมิไธสง[2/] นายอานนท์ มลิพันธ์ [3/]

บทคัดย่อ

การเปรียบเทียบพันธุ์ในท้องถิ่นของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูงในแต่ละพื้นที่ปลูก ดำเนินการทดลองระหว่างเดือนตุลาคม 2555 ถึงกันยายน 2557 รวม 2 ปี 4 ฤดูปลูก โดยปลูกถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ก้าวหน้าจำนวน 6 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ MJ9897-2 MJ9749-46 MJ9751-33 MJ9751-29 MJ9830-6 และ MJ97113-4 และพันธุ์เปรียบเทียบ 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ AGS 292 และ เชียงใหม่ 84-2 รวม 8 สายพันธุ์ ปลูกเปรียบเทียบแหล่งปลูกละ 7 สายพันธุ์/พันธุ์ โดยในเขตภาคเหนือไม่ใช้สายพันธุ์ MJ97113-4 และเขตภาคกลางใช้สายพันธุ์ MJ97113-4 แทนสายพันธุ์ MJ9830-6 ปลูกเปรียบเทียบทั้งในฤดูแล้งและฤดูฝน รวมจำนวน 12 แปลงปลูกต่อปี ดำเนินการทดลองที่ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ 2 แปลง ไร่เกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่ 2 แปลง ไร่เกษตรกรจังหวัดเชียงราย 3 แปลง ไร่เกษตรกรจังหวัดลำปาง 2 แปลง ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท 1 แปลง และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลพบุรี 2 แปลง เก็บเกี่ยวถั่วเหลืองฝักสดในระยะที่มีฝักโต เต่งเต็มฝัก (ระยะ R6) บันทึกข้อมูลผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิต วิเคราะห์ผลทางสถิติและคัดเลือกสายพันธุ์ดี โดยพิจารณาจากผลผลิตฝักสดมาตรฐาน น้ำหนัก 100 เมล็ดสด ขนาดฝักที่ได้มาตรฐานต่อ 1 กิโลกรัม สามารถคัดเลือกสายพันธุ์ดีได้จำนวน 3 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ MJ9749-46, MJ9751-33 และ MJ9897-2 ซึ่งให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย 731 726 และ 714 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ น้ำหนัก 100 เมล็ดสดเฉลี่ย 59.98 64.65 และ 62.69 กรัม ตามลำดับ จำนวนฝักที่ได้มาตรฐานต่อ 1 กิโลกรัมเฉลี่ย 351 316 และ 322 ฝัก ตามลำดับ และจะได้นำเข้าเปรียบเทียบพันธุ์ในไร่เกษตรกรในปี 2558 ต่อไป

[1/] ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ต. หนองหาร อ. สันทราย จ. เชียงใหม่ โทรศัพท์ 053-498536-7

[2/] ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท อ. เมือง จ. ชัยนาท โทรศัพท์ 056-612352

[3/] ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลพบุรี ต. โคกตูม อ. เมือง จ. ลพบุรี โทรศัพท์ 036-499180

คำนำ

ถั่วเหลืองฝักสด คือ ถั่วเหลืองที่นำมาบริโภคก่อนที่เมล็ดจะแก่ คนไทยเรียก ถั่วแระ ถั่วแระญี่ปุ่น ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ได้ทำการพัฒนาพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดในโครงการปรับปรุงพันธุ์ ได้สายพันธุ์ดีมีขนาดฝักโตหลายสายพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงในบางแหล่งปลูก เมื่อนำมาหาผลผลิตเฉลี่ย กลับพบว่าผลผลิตเฉลี่ยน้อยลงไป ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาพันธุ์ดีที่เหมาะสมในการให้ผลผลิตที่ดีในแต่ละแหล่งปลูก จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดพันธุ์ใหม่ๆ เพื่อประโยชน์ในการบริโภคและเพิ่มทางเลือกแก่เกษตรกรในการใช้เป็นพันธุ์ปลูกภายในประเทศเพิ่มขึ้น โดยการนำถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ก้าวหน้ามาเข้าเปรียบเทียบพันธุ์ในขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์ต่างๆ เพื่อหาพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง และมีผลผลิตฝักสดที่ได้มาตรฐานในแหล่งปลูกที่สำคัญ เพื่อแนะนำให้แก่เกษตรกรต่อไป

วิธีดำเนินการและอุปกรณ์

อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง

1. ถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ก้าวหน้าจากการเปรียบเทียบมาตรฐานจำนวน 6 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ MJ9897-2 MJ9749-46 MJ9751-33 MJ9751-29 MJ9830-6 และ MJ97113-4 และพันธุ์เปรียบเทียบ 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ AGS 292 และ เชียงใหม่ 84-2
2. ปุ๋ยเคมีสูตร 8-24-24 และ 13-13-21 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ และปุ๋ยอินทรีย์อัตรา 2,000 กิโลกรัมต่อไร่
3. สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูถั่วเหลืองฝักสด
4. สารเคมีป้องกันและกำจัดวัชพืช
5. อุปกรณ์ที่ใช้ในแปลงทดลอง

แผนการทดลอง

วางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 3 ซ้ำ กรรมวิธี ได้แก่ ถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ก้าวหน้าจากการเปรียบเทียบมาตรฐานจำนวน 6 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ MJ9897-2 MJ9749-46 MJ9751-33 MJ9751-29 MJ9830-6 และ MJ97113-4 และพันธุ์เปรียบเทียบ 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ AGS 292 และ เชียงใหม่ 84-2 รวม 8 สายพันธุ์ (โดยในเขตพื้นที่ภาคกลางจะใช้สายพันธุ์ MJ97113-4 แทนสายพันธุ์ MJ9830-6 เนื่องจากให้ผลผลิตสูงในเขตนี้) ปลูกสายพันธุ์ต่างๆ จำนวน 7 สายพันธุ์/พันธุ์ในแต่ละแปลงปลูก ทำการทดลองในฤดูแล้งที่เชียงใหม่ จำนวน 2 แปลง (เชียงใหม่ 1 และเชียงใหม่ 2) เชียงราย จำนวน 2 แปลง (เชียงราย 1 และเชียงราย 2) ลำปาง ชัยนาท และลพบุรี จังหวัดละ 1 แปลงปลูก รวมจำนวน 7 แปลงปลูก และฤดูฝนทำการทดลองที่เชียงใหม่ จำนวน 2 แปลง (เชียงใหม่ 1 และเชียงใหม่ 2) เชียงราย ลำปาง และลพบุรี จังหวัดละ 1 แปลงปลูก รวมจำนวน 5 แปลงปลูก รวมทั้งสิ้น 12 แปลงปลูกต่อปี

วิธีดำเนินการทดลอง

เตรียมพื้นที่โดยไถพรวนดิน แล้วขึ้นแปลงขนาดกว้าง 1 เมตร ยาว 5 เมตร เว้นระยะระหว่างแปลง 50 เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา 2,000 กิโลกรัมต่อไร่ โดยหว่านบนแปลงและใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 8-24-24 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ แล้วสับกลบปุ๋ย ในฤดูแล้งให้น้ำชลประทาน 2/3 ของแปลง (อย่าให้ท่วมหลังแปลง) ทิ้งไว้ 1-2 วัน จึงทำการปลูก โดยปลูกถั่วเหลืองบนสันร่อง 2 แถว ใช้ระยะระหว่างแถว 50 เซนติเมตร ระยะระหว่างหลุม 20 เซนติเมตร หยอดเมล็ดหลุมละ 2 เมล็ดโดยไม่ถอนแยก ก่อนปลูกควรคลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันเชื้อรา หลังจากหยอดเมล็ดและกลบหลุมดีแล้ว พ่นสารเคมีคุมวัชพืชก่อนถั่วเหลืองงอกโดยใช้ อลาคลอร์ อัตรา 500 มิลลิลิตรต่อไร่ หลังจากปลูก 7 วัน พ่นสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงวันหนอนเจาะลำต้น และพ่นสารเคมี

ป้องกันกำจัดศัตรูพืชครั้งต่อ ๆ ไป 7-10 วันต่อครั้ง ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยข้างแถวแล้วกลบปุ๋ย พูนโคนต้น หลังจากถั่วเหลืองงอกประมาณ 2 สัปดาห์ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ โดยหว่านระหว่างแถวบนร่อง หลังจากปลูกประมาณ 45-50 วัน พ่นสารเคมีป้องกันโรคแอนแทรคโนส ในระยะถั่วเหลืองเริ่มออกดอกและระยะติดฝักอ่อน ในฤดูแล้งให้น้ำชลประทาน 5-7 วันต่อครั้ง ในฤดูฝนถ้าฝนทิ้งช่วงนาน ต้องให้น้ำชลประทานเช่นกัน กำจัดวัชพืชวัชพืชอีก 1-2 ครั้ง เมื่อมีวัชพืชงอกมาอีก ก่อนเก็บเกี่ยวฝักสดประมาณ 1 เดือน หยุดพ่นสารฆ่าแมลงประเภทดูดซึมทุกชนิด และก่อนเก็บเกี่ยวฝักสด 2 สัปดาห์ควรหยุดพ่นสารเคมีทุกชนิด เก็บเกี่ยวเมื่อถั่วเหลืองฝักสดมีฝักโต เต่ง เต็มฝัก และฝักมีสีเขียวสด (ระยะ R6)

การบันทึกข้อมูล

- ข้อมูลวันปฏิบัติการต่างๆ ได้แก่วันปลูก วันงอก วันออกดอก วันเก็บเกี่ยวฝักสด
- ข้อมูลผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิต
- ข้อมูลคุณภาพทางการบริโภค
- ข้อมูลอื่นๆ เช่น การเป็นโรคหรือการเข้าทำลายของแมลง เป็นต้น
- วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติของผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิต วิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Combined analysis of variance) และการวิเคราะห์แบบ Multi-Environment Trials (METs) เพื่อใช้พิจารณาหาสายพันธุ์ที่เหมาะสมในการผลิตในแต่ละแหล่งปลูกและฤดูปลูก โดยการใช้โปรแกรม GGE Biplot (กรมวิชาการเกษตร, 2552) โดยใช้หลักการในการแปรผลดังนี้

1. ตำแหน่งของพันธุ์ จะแสดงโดย จุด หรือ ตัวอักษร และสามารถที่จะแสดงหรือแบ่งเป็นกลุ่มได้ โดยมีเส้นรอบกลุ่มแยกออกจากกัน

2. ลูกศรที่ลากออกจากจุดศูนย์กลาง จะเป็นตัวแทนของแต่ละสภาพแวดล้อม/สถานที่ โดยที่แกนลูกศรยิ่งแคบก็แสดงว่า สถานที่ทั้งสองยิ่งมีความสัมพันธ์ต่อกันสูง แต่ถ้าแกนทำมุมเท่ากับหรือมากกว่า 90 องศาต่อกัน จะไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน และถ้าหากทำมุมต่อกัน 180 องศา ผลจะออกมาในทางตรงกันข้าม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพันธุ์กับสภาพแวดล้อม จะดูว่าพันธุ์ใดอยู่ใกล้จุดศูนย์กลาง ก็จะมีค่าใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย ถ้าหากไปทางลูกศร ค่าก็จะยิ่งเพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้าม ค่าจะยิ่งลดลง ถ้าตำแหน่งอยู่ต่ำกว่าจุดศูนย์กลางไปทางตรงข้ามกับลูกศร

4. ลักษณะทางการเกษตร (Trait) แปรผลเช่นเดียวกับสภาพแวดล้อม

ระยะเวลา (เริ่มต้น – สิ้นสุด) และ สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการทดลองในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2557 รวม 2 ปี 4 ฤดูปลูก ทำการทดลองในฤดูแล้งที่เชียงใหม่ จำนวน 2 แปลง (เชียงใหม่ 1 และเชียงใหม่ 2) เชียงราย จำนวน 2 แปลง (เชียงราย 1 และเชียงราย 2) ลำปาง ชัยนาท และลพบุรี จังหวัดละ 1 แปลงปลูก รวมจำนวน 7 แปลงปลูก และฤดูฝนทำการทดลองที่เชียงใหม่ จำนวน 2 แปลง (เชียงใหม่ 1 และเชียงใหม่ 2) เชียงราย ลำปาง และลพบุรี จังหวัดละ 1 แปลงปลูก รวมจำนวน 5 แปลงปลูก รวมทั้งสิ้น 12 แปลงปลูกต่อปี

ผลการทดลองและวิจารณ์ผลการทดลอง

ฤดูแล้งปี 2556

แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (1) พบความแตกต่างกันทางสถิติของทุกลักษณะ ยกเว้นจำนวนกิ่งต่อต้น โดยสายพันธุ์ MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีความสูงต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน 61.5 และ 59.7 เซนติเมตร ตามลำดับ และยังมีจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกันด้วย (11.0 และ 12.0 ข้อ ตามลำดับ) สายพันธุ์ MJ9897-2 มีจำนวนฝักต่อต้นมากที่สุด (40.5 ฝัก) แต่ไม่

แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ สำหรับความกว้างและความยาวฝักมาตรฐาน พบว่ามี 3 สายพันธุ์ที่มีความกว้างฝักได้มาตรฐาน (ความกว้างฝักไม่น้อยกว่า 1.40 เซนติเมตร) ได้แก่ สายพันธุ์ MJ9749-46, MJ9751-33 และ MJ9830-6 ขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีความกว้างฝักได้มาตรฐานเช่นกัน โดยทั้ง 4 สายพันธุ์/พันธุ์ มีความกว้างฝักระหว่าง 1.40-1.63 เซนติเมตร และทุกสายพันธุ์มีความยาวฝักได้เกณฑ์มาตรฐาน (ความยาวฝักไม่น้อยกว่า 4.50 เซนติเมตร) อยู่ระหว่าง 5.46-5.82 เซนติเมตร ขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีความกว้างฝักได้มาตรฐานเช่นกัน เมื่อพิจารณาน้ำหนักฝักสดรวม และน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน พบว่า สายพันธุ์ MJ9751-29 มีน้ำหนักฝักสดรวม และน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุด แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ โดยมีน้ำหนักฝักสดรวมอยู่ระหว่าง 2,648-3,464 กิโลกรัมต่อไร่ และมีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานอยู่ระหว่าง 656-1,096 กิโลกรัมต่อไร่ สายพันธุ์ MJ9830-6 มีขนาดฝักใหญ่ เมล็ดโตที่สุด มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุด 90.00 กรัม จึงทำให้มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมน้อยที่สุดด้วย (218 ฝักต่อกิโลกรัม) ทั้งนี้ทุกสายพันธุ์มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีจำนวนฝักอยู่ระหว่าง 218-267 ฝักต่อกิโลกรัม สำหรับจำนวนกิ่งต่อต้น พบว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ โดยมีจำนวนกิ่งต่อต้นเฉลี่ย 1.7 กิ่ง (ตารางที่ 1)

แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (2) พบความแตกต่างกันทางสถิติของทุกลักษณะ สายพันธุ์ MJ9751-33 มีความสูงต้นสูงที่สุด 55.4 เซนติเมตร แต่ไม่แตกต่างกับสายพันธุ์อื่นๆ สายพันธุ์ MJ9751-29 มีจำนวนข้อสูงที่สุด 10.6 ข้อ แต่ไม่แตกต่างกับสายพันธุ์อื่นๆ และทุกสายพันธุ์มีจำนวนกิ่งต่อต้นไม่แตกต่างกัน อยู่ระหว่าง 1.6-2.0 กิ่ง สายพันธุ์ MJ9897-2 มีจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุด แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ (30.0 ฝัก) สำหรับความกว้างและความยาวฝักมาตรฐาน พบว่าทุกสายพันธุ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีความกว้างฝักอยู่ระหว่าง 1.45-1.56 เซนติเมตร และมีความยาวฝักอยู่ระหว่าง 5.59-6.07 เซนติเมตร ขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีความกว้างฝักได้มาตรฐานเช่นกัน แต่พันธุ์ AGS 292 มีความกว้างฝักแคบเพียง 1.30 เซนติเมตร สำหรับน้ำหนักฝักสดรวม และน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน พบว่า สายพันธุ์ MJ9749-46 มีน้ำหนักฝักสดรวม และน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุด แต่ไม่แตกต่างจากอีก 3 สายพันธุ์ยกเว้นสายพันธุ์ MJ9830-6 โดยมีน้ำหนักฝักสดรวมอยู่ระหว่าง 1,493-1,687 กิโลกรัมต่อไร่ และมีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานอยู่ระหว่าง 727-887 กิโลกรัมต่อไร่ นอกจากนี้สายพันธุ์ MJ9749-46 ยังมีขนาดฝักใหญ่ เมล็ดโตที่สุด มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุด 87.40 กรัม จึงทำให้มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมน้อยที่สุดด้วย (249 ฝักต่อกิโลกรัม) ทั้งนี้ทุกสายพันธุ์มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (จำนวนฝักมาตรฐานไม่เกิน 350 ฝักต่อกิโลกรัม) โดยมีจำนวนฝักอยู่ระหว่าง 249-318 ฝักต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 2)

แปลงปลูกจังหวัดเชียงราย (1) ประสบปัญหาพายุลูกเห็บ ทำลายต้นถั่วเหลืองจำนวนมาก ไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้

แปลงปลูกจังหวัดเชียงราย (2) พบความแตกต่างกันทางสถิติของความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด โดยทุกสายพันธุ์มีความสูงต้นและจำนวนข้อต่อต้นไม่แตกต่างกัน โดยมีความสูงอยู่ระหว่าง 23.5-27.8 เซนติเมตร และจำนวนข้อต่อต้นอยู่ระหว่าง 8.0-9.2 ข้อ ขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีความสูงต้นและจำนวนข้อต่อต้นน้อยที่สุด (21.3 เซนติเมตร และ 6.5 ข้อ ตามลำดับ) สายพันธุ์ MJ9830-6 มีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงที่สุด 1.1 กิ่ง สำหรับจำนวนฝักต่อต้น พบว่า พันธุ์เปรียบเทียบ AGS 292 มีจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุด 11.4 ฝัก สำหรับความกว้างและความยาวฝักมาตรฐาน พบว่ามี 3 สายพันธุ์ที่มีความกว้างฝักได้มาตรฐาน ได้แก่ สายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9749-46 และ MJ9830-6 โดยทั้ง 3 สายพันธุ์/พันธุ์ มีความกว้างฝักระหว่าง 1.44-1.45 เซนติเมตร และทุกสายพันธุ์/พันธุ์มีความยาวฝักได้เกณฑ์มาตรฐาน อยู่ระหว่าง 4.72-5.53 เซนติเมตร สายพันธุ์ MJ9749-46 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุดไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ (62.50 กรัม) และไม่พบความแตกต่างกันทางสถิติของน้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน และจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม โดยมีน้ำหนักฝักสดรวมเฉลี่ย 312 กิโลกรัมต่อไร่ และมีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย 100 กิโลกรัมต่อไร่ และทุกสายพันธุ์/พันธุ์มีขนาดเมล็ดเล็กทำให้มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมเฉลี่ย 441 ฝัก (ตารางที่ 3)

แปลงปลูกจังหวัดลำปาง พบความแตกต่างกันทางสถิติของความสูง จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น น้ำหนักฝักสดรวม และน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน สายพันธุ์ MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีความสูงต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (37.2 และ 40.3 เซนติเมตร ตามลำดับ) พันธุ์เปรียบเทียบ AGS292 มีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงที่สุด แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ โดยมีจำนวนกิ่งต่อต้นอยู่ระหว่าง 1.1-1.9 กิ่ง สายพันธุ์ MJ9751-29 มีจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุด แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ (18.8 ฝัก) สำหรับน้ำหนักฝักสดรวม พบว่ามี 3 สายพันธุ์ ได้แก่ MJ9897-2, MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีน้ำหนักฝักสดรวมสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (5,100 4,900 และ 5,650 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ) และทุกสายพันธุ์มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงไม่แตกต่างกัน โดยมีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1,050-2,000 กิโลกรัมต่อไร่ ขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน 1,300 และ 1,285 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ ไม่พบความแตกต่างกันทางสถิติของจำนวนข้อต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด โดยมีจำนวนข้อต่อต้นเฉลี่ย 8.1 ข้อ สำหรับความกว้างฝัก พบว่ามีความกว้างฝักเฉลี่ย 1.32 เซนติเมตร และมี 2 สายพันธุ์ที่มีความกว้างฝักผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่สายพันธุ์ MJ9749-46 และ MJ9830-6 โดยมีความกว้างฝัก 1.45 และ 1.41 เซนติเมตร ตามลำดับ และทุกสายพันธุ์มีความยาวฝักผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีความยาวฝักเฉลี่ย 5.05 เซนติเมตร แต่ทุกสายพันธุ์กลับมีขนาดเมล็ดเล็ก ทำให้มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมเกินเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมเฉลี่ย 419 ฝัก และมีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดเฉลี่ย 52.10 กรัม (ตารางที่ 4)

แปลงปลูกจังหวัดชัยนาท พบความแตกต่างกันทางสถิติของทุกลักษณะ สายพันธุ์ MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีความสูงต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (58.1 และ 62.2 เซนติเมตร ตามลำดับ) และสายพันธุ์ MJ9751-29 มีจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุด 12.0 ข้อ และมีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงที่สุด 4.0 กิ่ง แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ สำหรับจำนวนฝักต่อต้น พบว่าพันธุ์เปรียบเทียบ AGS 292 มีจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุด 41.4 ฝัก แต่มีขนาดฝักเล็ก มีความกว้างฝักเฉลี่ยไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน พบมี 3 สายพันธุ์ที่มีความกว้างฝักผ่านเกณฑ์มาตรฐานได้แก่ สายพันธุ์ MJ9749-46, MJ9751-33 และ MJ9751-29 โดยมีความกว้างฝัก 1.40-1.41 เซนติเมตร แต่ทุกสายพันธุ์มีความยาวฝักผ่านมาตรฐาน โดยมีความยาวฝักอยู่ระหว่าง 5.15-5.51 เซนติเมตร ขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 มีความยาวฝัก 5.57 และ 4.49 เซนติเมตร ตามลำดับ สายพันธุ์ MJ9897-2 มีน้ำหนักฝักสดรวมและน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุด (2,018 และ 795 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมและน้ำหนัก 100 เมล็ดสด พบว่าแต่ละสายพันธุ์มีขนาดฝักเล็ก เมล็ดเล็กทำให้มีจำนวนฝักต่อกิโลกรัมเกินเกณฑ์มาตรฐานคือมากกว่า 350 ฝักต่อกิโลกรัม มีเพียงพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีจำนวนฝัก 341 ฝักต่อกิโลกรัม และมีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุด 77.60 กรัม (ตารางที่ 5)

แปลงปลูกจังหวัดลพบุรี พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ทุกสายพันธุ์/พันธุ์ มีความสูงต้น และจำนวนฝักต่อต้นสูงไม่แตกต่างกัน โดยมีความสูงอยู่ระหว่าง 35.5-47.6 เซนติเมตร และมีจำนวนฝักต่อต้นอยู่ระหว่าง 14.7-25.0 ฝัก สายพันธุ์ MJ9751-29 มีจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุด 11.8 ข้อ สายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9749-46 และ MJ9751-29 มีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงไม่แตกต่างกัน และไม่แตกต่างจากพันธุ์เปรียบเทียบทั้งสองพันธุ์ โดยมีจำนวนกิ่งต่อต้นอยู่ระหว่าง 3.1-3.6 กิ่ง พบ 4 สายพันธุ์ได้แก่ MJ9749-46, MJ9751-33, MJ9751-29 และ MJ97113-4 มีความกว้างฝักได้มาตรฐาน โดยมีความกว้างฝักอยู่ระหว่าง 1.40-1.49 เซนติเมตร เช่นเดียวกับพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีความกว้างฝัก 1.42 เซนติเมตร และทุกสายพันธุ์/พันธุ์มีความยาวฝักได้มาตรฐาน โดยมีความยาวฝักอยู่ระหว่าง 5.99-6.43 เซนติเมตร สายพันธุ์ MJ9751-33 มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุด แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ โดยมีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานอยู่ระหว่าง 339-716 กิโลกรัมต่อไร่ เช่นเดียวกับน้ำหนัก 100 เมล็ดสด พบว่าพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุด แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ โดยมีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดอยู่ระหว่าง 45.80-68.50 กรัม และไม่พบความแตกต่างกันทางสถิติของน้ำหนักฝักสดรวม และจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม โดยมีน้ำหนักฝักสดรวมเฉลี่ย 1,043 กิโลกรัมต่อไร่ และจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมเฉลี่ย 371 ฝัก ทั้งนี้สายพันธุ์

MJ9897-2 และพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีจำนวนฝักต่อกิโลกรัมได้มาตรฐาน โดยมีจำนวนฝักต่อกิโลกรัม 339 และ 336 ฝัก (ตารางที่ 6)

ฤดูแล้งปี 2557

แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (1) พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด โดยสายพันธุ์ MJ9751-33 มีความสูงต้น และจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุด 71.5 เซนติเมตร และ 12.5 ข้อ ตามลำดับ สำหรับจำนวนฝักต่อต้น พบว่าสายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9749-46, MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (36.0, 37.4, 36.4 และ 40.2 ฝักต่อต้น ตามลำดับ) ทุกสายพันธุ์ ยกเว้นพันธุ์เปรียบเทียบ AGS 292 มีความกว้างฝักได้มาตรฐาน โดยมีความกว้างฝักอยู่ระหว่าง 1.40-1.58 เซนติเมตร และทุกสายพันธุ์/พันธุ์ มีความยาวฝักได้มาตรฐานอยู่ระหว่าง 4.46-5.72 เซนติเมตร สายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีน้ำหนักฝักสดรวมสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (2,986 3,147 และ 3,189 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ) และพบว่าสายพันธุ์ MJ9751-33 มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุด (1,084 กิโลกรัมต่อไร่) แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ และทุกสายพันธุ์มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นพันธุ์เปรียบเทียบ พันธุ์ AGS 292 โดยมีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมอยู่ระหว่าง 223-263 ฝัก ขณะที่สายพันธุ์ MJ9830-6 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุด 94.25 กรัม และไม่พบความแตกต่างกันทางสถิติของจำนวนกิ่งต่อต้น โดยมีจำนวนกิ่งต่อต้นเฉลี่ย 2.7 กิ่ง (ตารางที่ 7)

แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (2) พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด โดยสายพันธุ์ MJ9751-33 มีความสูงต้นสูงที่สุด 60.5 เซนติเมตร แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ ในขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 มีความสูงต้น 29.0 และ 32.2 เซนติเมตร ตามลำดับ สำหรับจำนวนข้อต่อต้น พบว่าสายพันธุ์ MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (10.7 ข้อ) จำนวนกิ่งต่อต้นพบว่า สายพันธุ์ MJ9749-46 และ MJ9751-29 มีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (2.6 และ 2.5 กิ่ง ตามลำดับ) และไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ จำนวนฝักต่อต้น พบว่าสายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9749-46 และ MJ9751-29 มีจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน และไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ (30.7, 30.7 และ 35.0 ฝักต่อต้น ตามลำดับ) พบ 3 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ MJ9749-46 MJ9751-33 และ MJ9830-6 มีความกว้างฝักได้มาตรฐาน โดยมีความกว้างฝักอยู่ระหว่าง 1.42-1.55 เซนติเมตร และทุกสายพันธุ์/พันธุ์มีความยาวฝักได้มาตรฐานอยู่ระหว่าง 4.92-5.73 เซนติเมตร สายพันธุ์ MJ9751-33 มีน้ำหนักฝักสดรวมสูงที่สุด 1,615 กิโลกรัมต่อไร่ แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ สายพันธุ์ MJ9749-46 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมน้อยที่สุด 290 ฝัก แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ ทุกสายพันธุ์/พันธุ์มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (อยู่ระหว่าง 290-347 ฝัก) ขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (353 และ 449 ฝัก ตามลำดับ) และสายพันธุ์ MJ9830-6 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุด 68.40 กรัม แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ และไม่พบความแตกต่างกันทางสถิติของน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน โดยมีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย 360 กิโลกรัมต่อไร่ (ตารางที่ 8)

แปลงปลูกจังหวัดเชียงราย (1) พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของทุกลักษณะ โดยสายพันธุ์ MJ9751-33 มีความสูงต้นสูงที่สุด 80.3 เซนติเมตร แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ ในขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 มีความสูงต้น 32.7 และ 36.0 เซนติเมตร ตามลำดับ สำหรับจำนวนข้อต่อต้น พบว่าสายพันธุ์ MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (13.7 และ 13.5 ข้อ ตามลำดับ) จำนวนกิ่งต่อต้น พบว่า พันธุ์เชียงใหม่ 84-2 มีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ (2.6 กิ่ง) จำนวนฝักต่อต้น พบว่า สายพันธุ์ MJ9749-46, MJ9751-33, MJ9751-29 และพันธุ์ AGS 292 มีจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน และไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ (23.2, 24.3, 25.3 และ 24.7 ฝักต่อต้น ตามลำดับ) พันธุ์

เชียงใหม่ 84-2 มีความกว้างฝักสูงที่สุด 1.56 เซนติเมตร และทุกสายพันธุ์มีความกว้างฝักได้มาตรฐาน สายพันธุ์ MJ9830-6 และพันธุ์เชียงใหม่ 84-2 มีความยาวฝักสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน 5.83 และ 5.89 เซนติเมตร ตามลำดับ และทุกสายพันธุ์มีความยาวฝักได้มาตรฐาน สายพันธุ์ MJ 9897-2, MJ9751-33, MJ9751-29, MJ9830-6 และ AGS 292 มีน้ำหนักฝักสดรวมสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน 678, 750, 720, 716 และ 663 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ สายพันธุ์ MJ9897-2 มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุด 348 กิโลกรัมต่อไร่ แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ ในขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน 278 และ 233 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ สำหรับจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม พบว่าสายพันธุ์ MJ9749-46 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมน้อยที่สุด 300 ฝักต่อกิโลกรัม แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ และมี 5 สายพันธุ์/พันธุ์ ที่มีจำนวนฝักมาตรฐานผ่านเกณฑ์มาตรฐานการส่งออก ยกเว้นสายพันธุ์ MJ9897-2 และพันธุ์เปรียบเทียบ AGS 292 (365 และ 480 ฝัก ตามลำดับ) สายพันธุ์ MJ9830-6 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุด 68.75 กรัม แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ ในขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสด 57.50 และ 46.25 กรัม ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

แปลงปลูกจังหวัดเชียงราย (2) พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของทุกลักษณะ โดยสายพันธุ์ MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีความสูงต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน 49.9 และ 46.4 เซนติเมตร ตามลำดับ ในขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 มีความสูงต้น 26.9 และ 33.9 เซนติเมตร ตามลำดับ สำหรับจำนวนข้อต่อต้น พบ 4 สายพันธุ์ ได้แก่ MJ9897-2, MJ9751-33, MJ9751-29 และ MJ9830-6 มีจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (10.9, 11.2, 10.9 และ 10.9 ข้อ ตามลำดับ) จำนวนกิ่งต่อต้น พบว่า สายพันธุ์ MJ9751-29 มีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงที่สุด (2.4 กิ่ง) จำนวนฝักต่อต้น พบว่า สายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9751-29 และพันธุ์ AGS 292 มีจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน และไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ (28.7, 30.0 และ 28.7 ฝักต่อต้น ตามลำดับ) สายพันธุ์ MJ9749-46 มีความกว้างฝักสูงที่สุด 1.53 เซนติเมตร และทุกสายพันธุ์มีความกว้างฝักผ่านเกณฑ์มาตรฐานการส่งออก ยกเว้นพันธุ์เปรียบเทียบ AGS 292 มีความกว้างฝัก 1.39 เซนติเมตร สายพันธุ์ MJ9830-6 มีความยาวฝักสูงที่สุด 5.82 เซนติเมตร และทุกสายพันธุ์มีความยาวฝักผ่านเกณฑ์มาตรฐานการส่งออก พันธุ์ AGS 292 มีน้ำหนักฝักสดรวมสูงที่สุด 660 กิโลกรัมต่อไร่ และพันธุ์ AGS 292 มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุด 213 กิโลกรัมต่อไร่ แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ สำหรับจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม พบว่าสายพันธุ์ MJ9749-46 และ MJ9830-6 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมน้อยที่สุดไม่แตกต่างกัน 314 และ 312 ฝักต่อกิโลกรัม ตามลำดับ แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ และทุกสายพันธุ์มีจำนวนฝักมาตรฐานผ่านเกณฑ์มาตรฐานการส่งออก ในขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม 356 และ 484 ฝัก ตามลำดับ พันธุ์เชียงใหม่ 84-2 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุด 77.50 กรัม แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ (ตารางที่ 10)

แปลงปลูกจังหวัดลำปาง พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของทุกลักษณะ โดยสายพันธุ์ MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีความสูงต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (58.1 และ 53.8 เซนติเมตร ตามลำดับ) และทั้งสองสายพันธุ์ยังมีจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน (11.4 และ 12.1 ข้อ ตามลำดับ) สายพันธุ์ MJ9751-29 มีจำนวนกิ่งต่อต้น และจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุด (2.1 กิ่ง และ 30.9 ฝัก) สายพันธุ์ MJ9749-46 มีความกว้างฝักสูงที่สุด (1.60 เซนติเมตร) แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ และทุกสายพันธุ์มีความกว้างฝักได้มาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.45-160 เซนติเมตร สายพันธุ์ MJ9897-2 และ MJ9749-46 มีความยาวฝักสูงที่สุด (5.92 และ 5.88 เซนติเมตร ตามลำดับ) แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ และทุกสายพันธุ์มีความยาวฝักได้มาตรฐานอยู่ระหว่าง 5.35-5.92 เซนติเมตร สำหรับน้ำหนักฝักสดรวม พบว่าสายพันธุ์ MJ9897-2 มีน้ำหนักฝักสดรวมสูงที่สุด แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ (1,323 กิโลกรัมต่อไร่) สายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9751-33 และ MJ9830-6 มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (435, 402 และ 379 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ) จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม พบว่า สายพันธุ์ MJ9749-46 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมน้อยที่สุด (283 ฝัก) แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ และทุกสายพันธุ์มีจำนวนฝักสดมาตรฐาน

ต่อกิโลกรัมผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 283-340 ฝัก ขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สำหรับน้ำหนัก 100 เมล็ดสด พบว่าสายพันธุ์ MJ9897-2 และ MJ9830-6 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (59.50 และ 62.50 กรัม ตามลำดับ) แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ (ตารางที่ 11)

แปลงปลูกจังหวัดชัยนาท พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของทุกลักษณะ โดยสายพันธุ์ MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีความสูงต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน 62.7 และ 59.6 เซนติเมตร ตามลำดับ ในขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 มีความสูงต้น 32.5 และ 41.1 เซนติเมตร ตามลำดับ สำหรับจำนวนข้อต่อต้น พบว่าสายพันธุ์ MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (12.0 และ 12.2 ข้อ ตามลำดับ) พันธุ์เชียงใหม่ 84-2 มีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงที่สุด (4.4 กิ่ง) สายพันธุ์ MJ9751-29 และพันธุ์ AGS 292 มีจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน และไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ (33.9 และ 33.4 ฝักต่อต้น ตามลำดับ) พันธุ์เชียงใหม่ 84-2 มีความกว้างฝักสูงที่สุด 1.42 เซนติเมตร และเป็นพันธุ์เดียวที่มีความกว้างฝักผ่านเกณฑ์มาตรฐานการส่งออก และทุกสายพันธุ์มีความยาวฝักสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างจากพันธุ์ AGS 292 โดยมีความยาวฝัก 4.50 เซนติเมตร แต่ทุกสายพันธุ์มีความยาวฝักผ่านเกณฑ์มาตรฐานการส่งออก สายพันธุ์ MJ9749-46 มีน้ำหนักฝักสดรวมสูงที่สุด 2,017 กิโลกรัมต่อไร่ แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ และสายพันธุ์ MJ9749-46 มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุดเช่นกัน 1,321 กิโลกรัมต่อไร่ แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ สำหรับจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม พบว่าทุกสายพันธุ์ มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมน้อยที่สุดไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างจากพันธุ์ AGS 292 และมี 4 สายพันธุ์/พันธุ์ ที่มีจำนวนฝักมาตรฐานผ่านเกณฑ์มาตรฐานการส่งออก ในขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม 362 และ 535 ฝัก ตามลำดับ สายพันธุ์ MJ97113-4 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุด 83.89 กรัม แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ ในขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสด 75.46 และ 49.22 กรัม ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

แปลงปลูกจังหวัดลพบุรี พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของทุกลักษณะ โดยสายพันธุ์ MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีความสูงต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน 57.3 และ 58.5 เซนติเมตร ตามลำดับ ในขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 มีความสูงต้น 35.1 และ 40.5 เซนติเมตร ตามลำดับ สำหรับจำนวนข้อต่อต้น พบว่าสายพันธุ์ MJ9751-29 มีจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุด 11.7 ข้อ แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ สายพันธุ์ MJ9751-29 มีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงที่สุด 2.3 กิ่ง สายพันธุ์ MJ9897-2 และพันธุ์ AGS 292 มีจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน และไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ (25.8 และ 24.2 ฝักต่อต้น ตามลำดับ) สายพันธุ์ MJ97113.4 มีความกว้างฝักสูงที่สุด 1.56 เซนติเมตร และพบว่ามี 5 สายพันธุ์/พันธุ์ที่มีความกว้างฝักผ่านเกณฑ์มาตรฐานการส่งออก สายพันธุ์ MJ97113-4 และพันธุ์เชียงใหม่ 84-2 มีความยาวฝักสูงที่สุดเท่ากัน (6.18 เซนติเมตร) แต่ทุกสายพันธุ์มีความยาวฝักผ่านเกณฑ์มาตรฐานการส่งออก สำหรับน้ำหนักฝักสดรวม พบว่าทุกสายพันธุ์ ได้แก่ MJ9897-2, MJ9749-46, MJ9751-33, MJ9751-29 และ MJ97113-4 มีน้ำหนักฝักสดรวมสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (1,822 1,665 1,737 1,811 และ 1,603 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ) ในขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 และ AGS 292 มีน้ำหนักฝักสดรวม 1,311 และ 1,150 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ สายพันธุ์ MJ9749-46 และ MJ9751-29 มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน 873 และ 863 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ สำหรับจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม พบว่าสายพันธุ์ MJ97113-4 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมน้อยที่สุด 298 ฝัก แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ และทุกสายพันธุ์/พันธุ์ ที่มีจำนวนฝักมาตรฐานผ่านเกณฑ์มาตรฐานการส่งออก ยกเว้นพันธุ์ AGS 292 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม 485 ฝัก พันธุ์เชียงใหม่ 84-2 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุด 72.81 กรัม แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ รองลงมาคือสายพันธุ์ MJ97113-4 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสด 68.17 กรัม (ตารางที่ 13)

ฤดูฝนปี 2556

แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (1) พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ทุกสายพันธุ์/พันธุ์ มีความสูงต้นจำนวนข้อต่อต้น และน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงไม่แตกต่างกัน โดยมีความสูงต้นอยู่ระหว่าง 47.7-74.7 เซนติเมตร จำนวนข้อต่อต้นอยู่ระหว่าง 10.8-14.1 ข้อ และน้ำหนัก 100 เมล็ดสดอยู่ระหว่าง 56.25-77.75 กรัม ทุกสายพันธุ์และพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีความกว้างฝักและความยาวฝักได้มาตรฐาน โดยมีความกว้างฝักอยู่ระหว่าง 1.42-1.56 เซนติเมตร และโดยมีความยาวฝักอยู่ระหว่าง 5.39-6.00 เซนติเมตร ขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบAGS 292 มีความกว้างฝักไม่ได้มาตรฐาน แต่ความยาวฝักได้มาตรฐาน (1.28 และ 4.65 เซนติเมตร ตามลำดับ) มี 4 สายพันธุ์และพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมได้มาตรฐาน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 279-336 ฝัก ขณะที่สายพันธุ์ MJ9751-29 และพันธุ์เปรียบเทียบAGS 292 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม 370 และ 450 ฝัก ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (2) พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของทุกลักษณะ สายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9749-46, MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีความสูงต้นและจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน โดยมีความสูงต้นอยู่ระหว่าง 55.4-58.4 เซนติเมตร และจำนวนข้อต่อต้นอยู่ระหว่าง 10.7-11.2 ข้อ ทุกสายพันธุ์มีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน โดยมีจำนวนกิ่งต่อต้นอยู่ระหว่าง 0.9-1.9 กิ่ง ขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบAGS 292 มีจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุด 24.1 ฝัก สำหรับความกว้างฝัก พบว่าสายพันธุ์ MJ9830-6 เพียงสายพันธุ์เดียวที่มีความกว้างฝักได้มาตรฐาน โดยมีความกว้างฝัก 1.48 เซนติเมตร แต่ทุกสายพันธุ์/พันธุ์ มีความยาวฝักได้มาตรฐาน โดยมีความยาวฝักอยู่ระหว่าง 4.53-5.62 เซนติเมตร และทุกสายพันธุ์มีน้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน และน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงไม่แตกต่างกัน โดยมีน้ำหนักฝักสดรวมอยู่ระหว่าง 736-1,072 กิโลกรัมต่อไร่ น้ำหนักฝักสดมาตรฐานอยู่ระหว่าง 303-654 กิโลกรัมต่อไร่ และมีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดอยู่ระหว่าง 51.65-84.72 กรัม พบ 3 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ MJ9749-46, MJ9751-29 และ MJ9830-6 และพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมได้มาตรฐาน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 290-345 ฝัก (ตารางที่ 15)

แปลงปลูกจังหวัดเชียงราย (1) พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน โดยพันธุ์เปรียบเทียบทั้งสองพันธุ์มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุดแต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 305-495 กิโลกรัมต่อไร่ และไม่พบความแตกต่างกันทางสถิติของลักษณะอื่นๆ โดยมีความสูงเฉลี่ย 46.5 เซนติเมตร จำนวนข้อต่อต้นเฉลี่ย 11.0 ข้อ จำนวนกิ่งต่อต้นเฉลี่ย 2.2 กิ่ง จำนวนฝักต่อต้นเฉลี่ย 25.8 ฝัก ทุกสายพันธุ์/พันธุ์มีความกว้างฝักและความยาวฝักได้มาตรฐานโดยมีความกว้างฝักอยู่ระหว่าง 1.42-1.52 เซนติเมตร และมีความยาวฝักอยู่ระหว่าง 5.22-5.80 เซนติเมตร น้ำหนักฝักสดรวมเฉลี่ย 1,334 กิโลกรัมต่อไร่ ทุกสายพันธุ์และพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมได้มาตรฐาน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 293-347 ฝัก และมีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดเฉลี่ย 62.57 กรัม (ตารางที่ 15)

แปลงปลูกจังหวัดลำปาง พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด สายพันธุ์ MJ9897-2 และ MJ9749-46 มีความสูงต้น และจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุด แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 40.0-72.4 เซนติเมตร และ 9.8-12.5 ข้อ ตามลำดับ พันธุ์เปรียบเทียบAGS 292 มีจำนวนกิ่งต่อต้น และจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุด แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 1.1-3.1 กิ่ง และ 22.6-38.6 ฝัก ตามลำดับ ทุกสายพันธุ์และพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีความกว้างฝักและจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมได้มาตรฐาน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 1.45-1.57 เซนติเมตร และ 262-317 ฝัก ตามลำดับ สายพันธุ์ MJ9830-6 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุด แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 60.00-85.75 กรัม ไม่พบความแตกต่างกันทางสถิติของความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม และน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน โดยทุกสายพันธุ์/พันธุ์มีความยาวฝัก

ได้มาตรฐาน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 5.11-5.89 เซนติเมตร น้ำหนักฝักสดรวมและน้ำหนักฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย 2,069 และ 783 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 17)

แปลงปลูกจังหวัดลพบุรี พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของทุกลักษณะ สายพันธุ์ MJ9897-2 มีความสูงต้น จำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุด แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 36.2-58.8 เซนติเมตร และ 10.1-12.8 ข้อ ตามลำดับ สายพันธุ์ MJ9897-2 และ MJ9749-46 มีจำนวนกิ่งสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน และไม่แตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 3.2-4.6 กิ่ง สายพันธุ์ MJ9897-2 มีจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุด แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่น แต่แตกต่างจากพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 21.1-37.6 ฝัก สายพันธุ์ MJ9749-46 และ MJ97113-4 มีความกว้างฝักได้มาตรฐาน โดยมีค่า 1.43 และ 1.49 เซนติเมตร ตามลำดับ และทุกสายพันธุ์/พันธุ์มีความยาวฝักได้มาตรฐาน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 5.08-5.79 เซนติเมตร พบ 3 สายพันธุ์ ได้แก่ MJ9897-2, MJ9749-46 และ MJ9751-29 ที่มีน้ำหนักฝักสดรวมสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (2,142 1,928 และ 2,229 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ) ทุกสายพันธุ์มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างจากพันธุ์เปรียบเทียบทั้งสองพันธุ์ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 616-773 กิโลกรัมต่อไร่ สายพันธุ์ MJ9749-46, MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมได้มาตรฐาน โดยมีค่าระหว่าง 335-348 ฝัก และทั้งสามสายพันธุ์มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน โดยมีค่าเท่ากับ 53.27 57.50 และ 53.89 กรัม ตามลำดับ (ตารางที่ 18)

ฤดูฝนปี 2557

แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (1) พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด โดยสายพันธุ์ MJ9751-29 มีความสูงต้น และจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุด 73.9 เซนติเมตร และ 13.6 ข้อ ตามลำดับ แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ พันธุ์AGS 292 มีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงที่สุด 3.3 กิ่ง แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ สำหรับจำนวนฝักต่อต้น พบว่าสายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9830-6 และพันธุ์ AGS 292 มีจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (61.1, 59.9 และ 58.5 ฝักต่อต้น ตามลำดับ) สายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุดไม่แตกต่างกันและไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ โดยมีน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน 889, 845 และ 890 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ สายพันธุ์ MJ9830-6 และพันธุ์เชียงใหม่ 84-2 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (74.25 และ 75.00 กรัม ตามลำดับ) และไม่พบความแตกต่างกันทางสถิติของ ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม และจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม โดยมีความกว้างฝักเฉลี่ย 1.41 เซนติเมตร และพบ 5 สายพันธุ์/พันธุ์ที่มีความกว้างฝักผ่านเกณฑ์มาตรฐานการส่งออก ยกเว้นสายพันธุ์ MJ9451-29 และพันธุ์เชียงใหม่ 84-2 มีความกว้างฝัก 1.37 และ 1.38 เซนติเมตร ตามลำดับ สำหรับความยาวฝัก พบว่า ทุกสายพันธุ์/พันธุ์มีความยาวฝักผ่านเกณฑ์มาตรฐานการส่งออก โดยมีความยาวฝักเฉลี่ย 4.72 เซนติเมตร และทุกสายพันธุ์/พันธุ์มีจำนวนฝักต่อกิโลกรัมผ่านเกณฑ์มาตรฐานการส่งออก โดยมีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมเฉลี่ย 316 ฝัก (ตารางที่ 19)

แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (2) พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของทุกลักษณะ สายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9749-46, MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีความสูงต้นและจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 53.6-58.8 เซนติเมตร และ 10.6-11.4 ข้อ ตามลำดับ สายพันธุ์ MJ9749-46 มีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงที่สุด แต่ไม่แตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 1.3-1.7 กิ่ง ทุกสายพันธุ์มีจำนวนฝักต่อต้นสูงไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างจากสายพันธุ์ MJ9897-2 และพันธุ์เปรียบเทียบAGS 292 โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 19.4-23.9 ฝัก ทุกสายพันธุ์/พันธุ์ ยกเว้นสายพันธุ์ MJ9897-2 มีความกว้างฝักได้มาตรฐาน มีค่าอยู่ระหว่าง 1.41-1.54 เซนติเมตร แต่ทุกสายพันธุ์/พันธุ์มีความยาวฝักได้มาตรฐาน มีค่าอยู่ระหว่าง 5.05-5.77 เซนติเมตร และทุกสายพันธุ์มีน้ำหนักฝักสดรวมสูงไม่แตกต่างกัน มีค่าระหว่าง 1,069-1,527 กิโลกรัมต่อไร่ สายพันธุ์ MJ9749-46 มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุดแตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ (960 กิโลกรัมต่อไร่) พบ 2 สายพันธุ์

ได้แก่ MJ9751-33 และ MJ9830-6 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมได้มาตรฐาน โดยมีค่าเท่ากับ 325 และ 328 ฝัก ตามลำดับ และสายพันธุ์ MJ9830-6 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสูงที่สุด 74.50 กรัม แตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ (ตารางที่ 20)

แปลงปลูกจังหวัดเชียงราย (1) พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน และจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม สายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9749-46, MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีความสูงต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 50.0-55.0 เซนติเมตร ทุกสายพันธุ์/พันธุ์ ยกเว้นพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีจำนวนข้อต่อต้นสูงไม่แตกต่างกัน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 10.7-12.0 ข้อ ทุกสายพันธุ์มีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงไม่แตกต่างกัน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 1.6-2.3 กิ่ง พันธุ์เปรียบเทียบAGS 292 มีจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุด แตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ (30.3 ฝัก) สายพันธุ์ MJ9749-46, MJ9751-33, MJ9830-6 และพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีความกว้างฝักและความยาวฝักได้มาตรฐาน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 1.40-1.42 และ 4.50-4.74 เซนติเมตร ตามลำดับ สายพันธุ์ MJ9749-46 มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุด แตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ (585 กิโลกรัมต่อไร่) ทุกสายพันธุ์/พันธุ์ยกเว้นพันธุ์เปรียบเทียบAGS 292 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมได้มาตรฐาน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 315-333 ฝัก ไม่พบความแตกต่างกันทางสถิติของน้ำหนักฝักสดรวม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด โดยมีน้ำหนักฝักสดรวมเฉลี่ย 909 กิโลกรัมต่อไร่ และน้ำหนัก 100 เมล็ดสดเฉลี่ย 65.39 กรัม (ตารางที่ 21)

แปลงปลูกจังหวัดลำปาง พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของทุกลักษณะ สายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9749-46, MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีความสูงต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างจากสายพันธุ์/พันธุ์อื่นๆ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 58.5-62.4 เซนติเมตร ทุกสายพันธุ์/พันธุ์ยกเว้นพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีจำนวนข้อต่อต้นและจำนวนฝักต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน มีค่าอยู่ระหว่าง 10.5-12.2 ข้อ และ 34.7-47.5 ฝัก ตามลำดับ และทุกสายพันธุ์/พันธุ์มีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน มีค่าอยู่ระหว่าง 1.5-2.4 กิ่ง พบ 4 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ MJ9749-46, MJ9751-33, MJ9751-29 และ MJ9830-6 มีความกว้างฝักได้มาตรฐาน มีค่าอยู่ระหว่าง 1.40-1.48 เซนติเมตร ทุกสายพันธุ์/พันธุ์ยกเว้นพันธุ์เปรียบเทียบAGS 292 มีความยาวฝักและจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมได้มาตรฐาน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 4.57-5.22 เซนติเมตร และ 259-346 ฝัก ตามลำดับ ทุกสายพันธุ์/พันธุ์มีน้ำหนักฝักสดรวมสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน มีค่าอยู่ระหว่าง 1,329-1,922 กิโลกรัมต่อไร่ สายพันธุ์ MJ9897-2 และ MJ9749-46 มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน (1,089 และ 1,086 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ) สายพันธุ์ MJ9830-6 และพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน 95.25 และ 85.25 กรัม ตามลำดับ (ตารางที่ 22)

แปลงปลูกจังหวัดลพบุรี พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติของทุกลักษณะ สายพันธุ์ MJ9751-29 มีความสูงต้นสูงที่สุดแตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ (72.3 เซนติเมตร) สายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9749-46 และ MJ9751-29 มีจำนวนข้อต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน มีค่าอยู่ระหว่าง 12.8-13.5 ข้อ ทุกสายพันธุ์/พันธุ์มีจำนวนกิ่งต่อต้นสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน มีค่าอยู่ระหว่าง 1.6-2.9 กิ่ง สายพันธุ์ MJ9897-2 มีจำนวนฝักต่อต้น และน้ำหนักฝักสดรวมสูงที่สุดแตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ (25.1 ฝักและ 1,540 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ) ทุกสายพันธุ์/พันธุ์ยกเว้นสายพันธุ์ MJ9751-33 และพันธุ์เปรียบเทียบAGS 292 มีความกว้างฝักได้มาตรฐาน มีค่าอยู่ระหว่าง 1.40-1.51 เซนติเมตร และทุกสายพันธุ์/พันธุ์ มีความยาวฝักได้มาตรฐาน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 5.15-6.48 เซนติเมตร สายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9749-46, MJ9751-33 และ MJ9751-29 มีน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน มีค่าอยู่ระหว่าง 897-1,016 กิโลกรัมต่อไร่ สายพันธุ์ MJ9749-46, MJ9751-33, MJ9751-29 และ MJ97113-4 มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมได้มาตรฐาน มีค่าอยู่ระหว่าง 302-342 ฝัก ทุกสายพันธุ์/พันธุ์ยกเว้นสายพันธุ์ MJ9897-2 และพันธุ์เปรียบเทียบAGS 292 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดสูงที่สุดไม่แตกต่างกัน มีค่าอยู่ระหว่าง 57.36-63.05 กรัม (ตารางที่ 23)

ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Combined Analysis of variance)

จากการวิเคราะห์ผลทางสถิติของ 5 แหล่งปลูกในเขตภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ (1), เชียงใหม่ (2), เชียงราย (1), เชียงราย (2) และ ลำปาง และ 2 แหล่งปลูกในเขตภาคกลาง ได้แก่ ชัยนาท และลพบุรี ใน 2 ฤดูปลูก ได้แก่ ฤดูแล้งและฤดูฝน ใน 2 ปี ได้แก่ปี 2556-2557 ของน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน สามารถจัดกลุ่มแหล่งปลูกและฤดูปลูกได้ทั้งหมด 6 กลุ่ม เพื่อนำไปวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ตารางที่ 24-30) พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสายพันธุ์/พันธุ์กับสภาพแวดล้อม โดยการแสดงออกของสายพันธุ์/พันธุ์มีความแตกต่างกันในแต่ละแหล่งปลูก เมื่อพิจารณาเฉพาะสายพันธุ์ก้าวหน้า 5 สายพันธุ์ พบว่าสายพันธุ์ MJ 9897-2 ให้ผลผลิตน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุดในฤดูแล้งที่เชียงราย (1), ลำปาง และชัยนาท และในฤดูฝนที่ลำปาง รวม 4 แปลงปลูก สายพันธุ์ MJ9749-46 ให้ผลผลิตน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุดในฤดูแล้งที่เชียงใหม่ (2) และเชียงราย (2) และในฤดูฝนที่เชียงใหม่ (2), เชียงราย (1) และลพบุรี รวม 10 แปลงปลูก สายพันธุ์ MJ9751-33 ให้ผลผลิตน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุดในฤดูแล้งที่เชียงใหม่ (1) เชียงราย (2) และ ชัยนาท รวม 3 แปลงปลูก และสายพันธุ์ MJ9751-29 ให้ผลผลิตน้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงที่สุดในฤดูแล้งที่เชียงใหม่ (1) และในฤดูฝนที่ เชียงใหม่ (1) และ ลำปาง รวม 3 แปลงปลูก

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสายพันธุ์/พันธุ์กับสภาพแวดล้อม จึงได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม GGE Biplot โดยได้จัดกลุ่มใหม่จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 แปลงปลูกภาคเหนือในฤดูแล้งปี 2556-2557 จำนวน 9 แปลงปลูก กลุ่มที่ 2 แปลงปลูกภาคเหนือในฤดูฝนปี 2556-2557 จำนวน 8 แปลงปลูก และกลุ่มที่ 3 แปลงปลูกภาคกลางในฤดูแล้งและฤดูฝน ปี 2556-2557 จำนวน 6 แปลงปลูก (ตารางที่ 31-33) แสดงผลในรูปกราฟ Biplot โดยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมด้วยกันเอง ความสัมพันธ์ระหว่างสายพันธุ์/พันธุ์ด้วยกันเอง และความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกับสายพันธุ์/พันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด พบว่าในกราฟที่ 1 แสดงผลผลิตฝักสดมาตรฐานในฤดูแล้งในเขตภาคเหนือ สามารถจัดกลุ่มสภาพแวดล้อมที่ทำให้สายพันธุ์/พันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดแสดงออกมาในลักษณะคล้ายๆ กันได้ 5 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย E1 (เชียงใหม่ 1/แล้ง 56) E2 (เชียงใหม่ 2/แล้ง 56) และ E5 (เชียงใหม่ 1/แล้ง 57) กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย E4 (ลำปาง/แล้ง 56) และ E7 (เชียงราย 1/แล้ง 57) กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย E3 (เชียงราย 2/แล้ง 56) และ E6 (เชียงใหม่ 2/แล้ง 57) กลุ่มที่เหลือแยกเป็นเดี่ยวๆ สำหรับการจัดกลุ่มสายพันธุ์/พันธุ์ จัดได้ 4 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ G1 (MJ9897-2) G3 (MJ9751-33) G4 (MJ9751-29) และ G5 (MJ9830-6) กลุ่มที่เหลือแยกเป็นเดี่ยวๆ โดยกลุ่มของสายพันธุ์กลุ่มแรกให้ผลผลิตสูงในสภาพแวดล้อม E4 (ลำปาง/แล้ง 56) และ E7 (เชียงราย 1/แล้ง 57) รวมไปถึง E9 (ลำปาง/แล้ง 57) และ E8 (เชียงราย 2/แล้ง 57) ด้วยเช่นกัน ขณะที่ G3 (MJ9751-33) ให้ผลผลิตสูงในสภาพแวดล้อมกลุ่มที่ 1 คือ E1 (เชียงใหม่ 1/แล้ง 56) E2 (เชียงใหม่ 2/แล้ง 56) และ E5 (เชียงใหม่ 1/แล้ง 57) ด้วย สำหรับ G4 (MJ9751-29) และ G5 (MJ9830-6) ปลูกได้ทุกสภาพแวดล้อม ยกเว้นที่ E3 (เชียงราย 2/แล้ง 56) และ E6 (เชียงใหม่ 2/แล้ง 57) แต่จะให้ผลผลิตไม่สูงมากนัก สำหรับ G6 (CM 84-2) ให้ผลผลิตสูงที่ E3 (เชียงราย 2/แล้ง 56) และ G2 (MJ9749-46) ให้ผลผลิตสูงที่ E6 (เชียงใหม่ 2/แล้ง 57)

จากกราฟรูปที่ 2 แสดงผลผลิตฝักสดมาตรฐานในฤดูฝนในเขตภาคเหนือ พบว่าสามารถจัดกลุ่มสภาพแวดล้อมได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย E2 (เชียงใหม่ 2/ฝน56) E6 (เชียงใหม่ 2/ฝน57) E7 (เชียงราย 1/ฝน 57) และ E8 (ลำปาง/ฝน57) กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย E1 (เชียงใหม่ 1/ ฝน56) และ E5 (เชียงใหม่ 1/ฝน57) กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย E3 (เชียงราย 1/ฝน56) และ E4 (ลำปาง/ฝน56) สำหรับกลุ่มพันธุ์พบว่าค่อนข้างกระจายแยกเดี่ยวๆ ยกเว้น G3 (MJ9751-33) และ G4 (MJ9751-29) ให้ผลผลิตสูงที่ E1 (เชียงใหม่ 1/ ฝน56) และ E5 (เชียงใหม่ 1/ฝน57) สำหรับ G5 (MJ9830-6) พบว่าสามารถปลูกได้ทุกสภาพแวดล้อม (อยู่ใกล้จุดศูนย์กลาง) แต่จะให้ผลิตไม่สูงมากนัก ขณะที่ G2 (MJ9749-46) จะให้ผลผลิตสูงมากถ้าปลูกที่ E6 (เชียงใหม่ 2/ฝน57) E7 (เชียงราย 1/ฝน 57) E8 (ลำปาง/ฝน57) และ E2 (เชียงใหม่ 2/ฝน56) ขณะที่ G1 (MJ9897-2) ให้ผลผลิตสูงที่ E1 (เชียงใหม่ 1/ ฝน56) E5 (เชียงใหม่ 1/ฝน57) และ E2 (เชียงใหม่ 2/ฝน56) สำหรับ G6 (CM84-2) และ G7 (AGS292) ให้ผลผลิตสูงที่ E3 (เชียงราย 1/ฝน56) และ E4 (ลำปาง/ฝน56)

สำหรับกราฟรูปที่ 3 แสดงผลผลิตฝักสดมาตรฐานในฤดูแล้ง และฤดูฝนในเขตภาคกลาง พบว่าสามารถจัดกลุ่มสภาพแวดล้อมได้ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย E1 (ชัยนาท/แล้ง56) และ E2 (ลพบุรี/แล้ง56) กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย E3 (ชัยนาท/แล้ง57) E4 (ลพบุรี/แล้ง57) E5 (ลพบุรี/ฝน56) และ E6 (ลพบุรี/ฝน57) สำหรับกลุ่มพันธุ์สามารถจัดได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรก ประกอบด้วย G1 (MJ9897-2) G2 (MJ9749-46) และ G3 (MJ9751-33) กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย G4 (MJ9751-29) และ G5 (MJ97113-4) กลุ่มสุดท้ายประกอบด้วย G6 (CM84-2) และ G7 (AGS292) โดย G1 (MJ9897-2) ให้ผลผลิตสูงที่ E1 (ชัยนาท/แล้ง56) และ E2 (ลพบุรี/แล้ง56) สำหรับ G2 MJ9749-46 และ G3 (MJ9751-33) ให้ผลผลิตสูงที่กลุ่ม E3 (ชัยนาท/แล้ง57) E4 (ลพบุรี/แล้ง57) E5 (ลพบุรี/ฝน56) และ E6 (ลพบุรี/ฝน57) ขณะที่ G4 (MJ9751-29) และ G5 (MJ97113-4) ให้ผลผลิตสูงที่ E4 (ลพบุรี/แล้ง57) และ G6 (CM84-2) และ G7 (AGS292) ให้ผลผลิตสูงที่ E2 (ลพบุรี/แล้ง56)

จากกราฟ Biplot ทั้ง 3 กราฟ (กราฟที่ 1-3) พบว่า สายพันธุ์ MJ9897-2 ให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูงในฤดูแล้ง ที่ลำปาง เชียงราย (อ.ดอยหลวง และ อ.พาน) ชัยนาท และลพบุรี ฤดูฝนที่เชียงใหม่ (อ.สันทราย และ อ.พร้าว) สายพันธุ์ MJ9749-46 ให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูงในฤดูแล้งที่เชียงใหม่ (อ.พร้าว) ชัยนาท และลพบุรี ฤดูฝนที่เชียงใหม่ (อ.พร้าว) เชียงราย (อ.ดอยหลวง) ลำปาง ชัยนาท และลพบุรี สายพันธุ์ MJ9751-33 ให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูงในฤดูแล้งที่เชียงใหม่ (อ.สันทราย และ อ.พร้าว) เชียงราย (อ.พาน) ชัยนาทและลพบุรี ฤดูฝนที่เชียงใหม่ (อ. สันทราย) สายพันธุ์ MJ9751-29 ให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูงในฤดูแล้งที่เชียงใหม่ (อ.สันทราย) และลพบุรี สำหรับสายพันธุ์ MJ9830-6 และ MJ97113-4 สามารถปลูกได้หลายพื้นที่ แต่จะให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานไม่สูงมากนัก

เมื่อพิจารณาความแปรปรวนร่วมทั้ง 4 ตาราง (ตารางที่ 25-28) และจากกราฟ Biplot ทั้ง 3 กราฟ (กราฟที่ 1-3) พบว่ามี 3 สายพันธุ์ที่ให้น้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงในหลายแหล่งปลูก ได้แก่ สายพันธุ์ MJ 9897-2, MJ9749-46 และ MJ9751-33 จึงได้ทำการคัดเลือกทั้งสามสายพันธุ์นำเข้าเปรียบเทียบในไร่เกษตรกรร่วมกับพันธุ์เปรียบเทียบในปี 2558 ต่อไป

สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

การเปรียบเทียบในท้องถิ่นของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูงในแต่ละพื้นที่ปลูก จำนวน 6 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ MJ9897-2 MJ9749-46 MJ9751-33 MJ9751-29 MJ9830-6 และ MJ97113-4 และพันธุ์เปรียบเทียบ 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ AGS 292 และ เชียงใหม่ 84-2 รวม 8 สายพันธุ์ ปลูกเปรียบเทียบแหล่งปลูกละ 7 สายพันธุ์/พันธุ์ โดยในเขตภาคเหนือไม่ใช้สายพันธุ์ MJ97113-4 และเขตภาคกลางใช้สายพันธุ์ MJ97113-4 แทนสายพันธุ์ MJ9830-6 ปลูกเปรียบเทียบทั้งในฤดูแล้งและฤดูฝนที่ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ 2 แปลง ไร่เกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่ 2 แปลง ไร่เกษตรกรจังหวัดเชียงราย 3 แปลง ไร่เกษตรกรจังหวัดลำปาง 2 แปลง ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท 1 แปลง และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลพบุรี 2 แปลง พบว่า

1. สายพันธุ์ MJ9897-2 ให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูงในฤดูแล้งที่ลำปาง เชียงราย (อ.ดอยหลวง) และชัยนาท ฤดูฝนที่เชียงใหม่ (อ. สันทราย) และลำปาง โดยมีผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ยระหว่าง 348-2,000 กิโลกรัมต่อไร่

2. สายพันธุ์ MJ9749-46 ให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูงในฤดูแล้งที่เชียงใหม่ (อ.พร้าว) เชียงราย (อ.พาน) ชัยนาท และลพบุรี ฤดูฝนที่เชียงใหม่ (อ.พร้าว) เชียงราย (อ.ดอยหลวง) และ ลพบุรี โดยมีผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ยระหว่าง 112-960 กิโลกรัมต่อไร่

3. สายพันธุ์ MJ9751-33 ให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูงในฤดูแล้งที่เชียงใหม่ (อ.สันทราย) เชียงราย (อ.พาน) และลพบุรี ฤดูฝนที่ลพบุรี โดยมีผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ยระหว่าง 203-1,084 กิโลกรัมต่อไร่

4. สายพันธุ์ MJ9751-29 ให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูงในฤดูแล้งที่เชียงใหม่ (อ.สันทราย) โดยมีผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย 1,096 กิโลกรัมต่อไร่

5. จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม และการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม GGE Biplot พบว่า มี 3 สายพันธุ์ที่ให้น้ำหนักฝักสดมาตรฐานสูงในหลายแหล่งปลูก ได้แก่ สายพันธุ์ MJ9897-2, MJ9749-46 และ MJ9751-33 และจะได้นำไปเข้าเปรียบเทียบพันธุ์ในไร่เกษตรกรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร. 2545. เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับถั่วเหลืองฝักสด. พิมพ์ครั้งที่ 1 ที่โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด กรุงเทพมหานคร. 26 หน้า

กรมวิชาการเกษตร. 2552. การใช้โปรแกรม GEBEI *ใน* เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตร หลักการปฏิบัติ การวิเคราะห์และแปรผล Multi-Environment Trials (METs) สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร.

ตารางที่ 1 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูแล้ง ปี 2556 แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (1)

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	43.7 b	9.6 c	2.8	40.5 a	1.38 d	5.57 a	3024 ab	944 ab	295 d	69.75 b
MJ9749-46	47.4 b	9.6 c	2.5	33.6 abc	1.54 ab	5.78 a	3224 ab	944 ab	243 bc	72.25 b
MJ9751-33	61.5 a	11.0 ab	3.0	34.4 abc	1.40 cd	5.59 a	3264 ab	992 ab	252 bc	72.50 b
MJ9751-29	59.7 a	12.0 a	3.2	39.1 ab	1.37 d	5.46 a	3464 a	1096 a	267 c	73.75 b
MJ9830-6	34.2 c	9.5 c	3.6	31.1 bc	1.63 a	5.82 a	2648 bc	656 bc	218 a	90.00 a
เชียงใหม่ 84-2	32.7 c	8.0 d	2.8	28.2 c	1.51 bc	5.75 a	2640 bc	994 ab	228 ab	77.50 b
AGS 292	32.1 c	9.9 bc	3.4	35.7 abc	1.36 d	4.74 b	1992 c	344 c	370 e	60.00 c
Mean	44.5	10.0	3.0	34.6	1.45	5.53	2894	853	268	73.70
F-test	**	**	ns	**	**	**	**	**	**	**
CV (%)	7.48	6.50	16.78	12.08	3.7	4.21	11.37	20.24	4.43	5.21

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 2 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูแล้ง ปี 2556 แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (2)

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	42.7 c	9.7 bc	2.0 a	30.0 ab	1.45 b	5.59 b	1387 b	727 abc	318 d	73.25 c
MJ9749-46	47.4 bc	9.6 c	1.8 a	27.5 bc	1.54 a	6.07 a	1687 a	887 a	249 a	87.40 a
MJ9751-33	55.4 a	10.4 ab	1.6 ab	23.7 c	1.53 a	5.94 a	1573 ab	820 ab	256 ab	74.75 bc
MJ9751-29	52.0 ab	10.6 a	2.0 a	25.7 c	1.46 b	5.61 b	1493 ab	774 abc	287 bcd	71.40 c
MJ9830-6	31.2 d	8.4 d	1.6 ab	19.0 d	1.56 a	5.96 a	1167 c	607 cd	273 abc	81.20 ab
เชียงใหม่ 84-2	31.2 d	8.0 d	1.1 b	19.5 d	1.43 b	5.60 b	1114 c	667 bcd	303 cd	74.75 bc
AGS 292	32.5 d	9.4 c	1.8 a	31.5 d	1.30 c	4.79 c	1067 c	507 d	486 e	49.10 d
Mean	41.8	9.4	1.7	25.3	1.47	5.65	1355	712	310	73.10
F-test	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
CV%	7.08	4.17	15.03	7.30	1.78	1.72	7.21	13.00	5.07	4.85

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 3 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูแล้ง ปี 2556 แปลงปลูกจังหวัดเชียงราย (2)

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	24.4 abc	8.0 ab	0.2 cd	8.1 b	1.44 a	5.35 ab	264	90	461	56.25 abc
MJ9749-46	25.9 ab	8.7 a	0.4 bc	7.6 b	1.45 a	5.42 ab	310	112	415	62.50 a
MJ9751-33	25.4 ab	8.7 a	0.5 bc	7.5 b	1.39 a	5.50 ab	316	103	438	55.00 bc
MJ9751-29	27.8 a	9.2 a	0.5 b	8.2 b	1.30 b	5.23 b	368	99	435	61.25 ab
MJ9830-6	23.5 bc	9.1 a	1.1 a	7.4 b	1.45 a	5.53 a	316	97	434	53.75 c
เชียงใหม่ 84-2	21.3 c	6.5 b	0.1 d	7.2 b	1.31 b	5.29 ab	283	84	425	51.25 c
AGS 292	22.7 bc	7.9 ab	0.0 d	11.4 a	1.28 b	4.72 c	331	114	482	55.00 bc
Mean	24.4	8.3	0.4	8.2	1.37	5.29	312	100	441	56.40
F-test	**	**	**	**	**	**	ns	ns	ns	*
CV (%)	8.08	10.39	39.24	14.29	2.82	2.70	17.71	19.48	6.79	7.57

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 4 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูแล้ง ปี 2556 แปลงปลูกจังหวัดลำปาง

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	31.8 b	8.1	1.3 bc	15.9 ab	1.27	4.92	5100 ab	2000 a	424	55.00
MJ9749-46	26.7 c	7.8	1.1 c	11.6 bc	1.45	5.11	3100 c	1050 b	406	46.50
MJ9751-33	37.2 a	7.9	1.5 abc	14.1 abc	1.27	5.27	4900 ab	1450 ab	380	50.00
MJ9751-29	40.3 a	8.2	1.8 ab	18.8 a	1.26	4.80	5650 a	1520 ab	402	49.00
MJ9830-6	27.2 c	8.2	1.6 abc	8.8 c	1.41	5.20	3300 c	1485 ab	442	57.50
เชียงใหม่ 84-2	27.2 c	7.6	1.8 ab	8.4 c	1.34	5.39	3550 c	1300 b	388	62.50
AGS 292	30.0 bc	9.3	1.9 a	14.8 ab	1.25	4.71	4175 bc	1285 b	492	44.00
Mean	31.5	8.1	1.6	13.2	1.32	5.05	4254	1441	419	52.10
F-test	**	ns	**	**	ns	ns	*	*	ns	ns
CV (%)	3.60	8.41	18.54	11.85	5.19	4.50	11.68	19.07	7.14	9.65

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 5 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูแล้ง ปี 2556 แปลงปลูกจังหวัดชัยนาท

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	49.0 b	10.6 b	3.5 ab	34.1 b	1.34 a	5.15 b	2018 a	795 a	414 d	61.70 d
MJ9749-46	49.0 b	8.9 c	3.4 abc	30.1 bcd	1.40 a	5.51 a	1675 c	567 b	363 ab	61.80 d
MJ9751-33	58.1 a	10.8 b	2.9 bc	25.4 d	1.41 a	5.39 ab	1761 bc	576 b	381 bc	62.40 cd
MJ9751-29	62.2 a	12.0 a	4.0 a	31.6 bc	1.41 a	5.19 b	1941 ab	526 b	397 cd	66.60 b
MJ97113-4	45.2 bc	8.8 c	2.8 c	26.1 cd	1.36 a	5.48 a	1805 abc	618 b	367 abc	65.60 bc
เชียงใหม่ 84-2	37.4 d	8.2 d	3.4 abc	27.4 cd	1.39 a	5.57 a	1656 c	602 b	341 a	77.60 a
AGS 292	40.8 cd	9.3 c	3.3 bc	41.4 a	1.19 b	4.49 c	1618 c	552 b	566 e	48.10 e
Mean	48.9	9.8	3.3	30.9	1.36	5.25	1782	605	404	63.40
F-test	**	**	*	**	*	**	**	**	**	**
CV (%)	5.04	3.01	13.23	9.38	3.01	2.50	6.21	10.95	3.82	2.88

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 6 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูแล้ง ปี 2556 แปลงปลูกจังหวัดลพบุรี

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	43.4 ab	10.9 b	3.5 a	22.0 ab	1.39 b	6.01 c	1247	535 abc	339	54.10 cd
MJ9749-46	37.7 bc	10.0 c	3.1 a	14.7 c	1.49 a	6.43 a	816	339 c	403	49.20 de
MJ9751-33	49.0 ab	10.9 b	2.4 b	18.5 bc	1.45 ab	6.26 ab	1226	716 a	351	60.60 bc
MJ9751-29	47.3 ab	11.8 a	3.6 a	22.7 ab	1.42 b	5.99 c	1119	575 ab	401	59.70 bc
MJ97113-4	47.6 a	10.9 b	2.2 b	17.2 bc	1.40 b	6.07 bc	979	612 ab	380	63.00 ab
เชียงใหม่ 84-2	35.5 c	9.8 c	3.1 a	17.5 bc	1.42 b	6.12 bc	991	608 ab	336	68.50 a
AGS 292	37.6 bc	11.3 ab	3.1 a	25.0 a	1.25 c	5.02 d	925	424 bc	387	45.80 e
Mean	42.6	10.8	3.0	19.7	1.40	5.98	1043	544	371	57.30
F-test	**	**	**	*	**	**	ns	*	ns	**
CV (%)	7.18	3.02	10.86	21.06	2.29	1.90	19.75	25.79	24.21	6.46

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 7 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูแล้ง ปี 2557 แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (1)

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	57.3 b	10.5 c	2.3	36.0 a	1.46 bc	4.87 bc	2986 a	661 c	263 a	71.25 bc
MJ9749-46	45.9 c	9.2 d	2.9	37.4 a	1.51 ab	5.70 a	2587 b	975 ab	239 a	76.50 bc
MJ9751-33	71.5 a	12.5 a	2.5	36.4 a	1.40 c	4.72 bc	3147 a	1084 a	256 a	73.75 bc
MJ9751-29	59.2 b	11.6 b	2.8	40.2 a	1.49 abc	4.84 bc	3189 a	702 bc	255 a	64.50 cd
MJ9830-6	38.7 d	9.4 d	3.1	26.5 b	1.58 a	5.72 a	2154 c	703 bc	223 a	94.25 a
เชียงใหม่ 84-2	34.8 d	8.3 e	2.9	22.7 b	1.42 bc	5.18 bc	1754 d	642 c	249 a	67.50 bc
AGS 292	41.9 cd	9.8 cd	2.5	24.0 b	1.39 c	4.46 c	1199 e	219 d	337 b	55.20 d
Mean	49.9	10.2	2.7	31.9	1.47	5.07	2431	712	260	71.86
F-test	**	**	ns	**	**	**	**	**	**	**
CV (%)	7.04	3.66	15.30	13.80	3.53	4.86	7.84	21.26	10.9	6.86

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 8 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูแล้ง ปี 2557 แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (2)

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	42.7 c	9.3 b	1.7 bc	30.7 a	1.39 b	5.44 bc	1442 ab	341	347 b	58.10 bc
MJ9749-46	40.4 c	9.4 b	2.6 a	30.7 a	1.55 a	5.73 a	1200 bc	418	290 a	63.50 ab
MJ9751-33	60.5 a	10.7 a	2.3 ab	29.6 ab	1.42 b	5.46 abc	1615 a	345	327 ab	60.25 bc
MJ9751-29	52.5 b	10.7 a	2.5 a	35.0 a	1.38 b	5.22 c	1493 ab	313	323 ab	54.65 c
MJ9830-6	32.2 d	8.6 b	2.2 ab	24.2 bc	1.53 a	5.65 ab	1028 c	316	323 ab	68.40 a
เชียงใหม่ 84-2	29.0 d	7.0 c	1.5 c	19.6 c	1.38 b	5.23 c	859 c	431	353 b	60.60 abc
AGS 292	32.2 d	8.7 b	2.0 abc	28.8 ab	1.28 c	4.92 d	1248 abc	352	449 c	45.90 d
Mean	41.4	9.2	2.1	28.4	1.42	5.38	1269	360	345	58.77
F-test	**	**	**	**	**	**	**	ns	**	**
CV (%)	6.50	5.84	14.72	10.72	3.26	2.53	15.76	27.30	5.62	6.59

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 9 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูแล้ง ปี 2557 แปลงปลูกจังหวัดเชียงราย (1)

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	52.4 c	10.4 b	1.7 cd	23.0 ab	1.48 bcd	5.72 ab	678 a	348 a	365 d	53.75 bc
MJ9749-46	41.8 d	9.4 c	2.0 bcd	23.2 a	1.51 abc	5.73 ab	410 c	180 d	300 a	60.00 ab
MJ9751-33	80.3 a	13.7 a	1.6 d	24.3 a	1.47 cde	5.56 bc	750 a	271 bc	334 bcd	57.50 b
MJ9751-29	66.2 b	13.5 a	2.4 ab	25.3 a	1.42 e	5.31 cd	720 a	278 bc	350 cd	53.75 bc
MJ9830-6	43.1 d	10.8 b	1.7 cd	18.8 c	1.53 ab	5.83 a	716 a	331 ab	318 ab	68.75 a
เชียงใหม่ 84-2	32.7 e	8.6 d	2.6 a	19.1 bc	1.56 a	5.89 a	538 b	278 bc	329 abc	57.50 b
AGS 292	36.0 e	9.6 c	2.1 abc	24.7 a	1.43 de	5.24 d	663 a	233 cd	480 e	46.25 c
Mean	50.4	10.9	2.0	22.6	1.49	5.61	639	274	354	56.79
F-test	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
CV (%)	4.77	3.58	11.97	8.65	1.78	2.28	6.82	11.08	4.4	8.59

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 10 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูแล้ง ปี 2557 แปลงปลูกจังหวัดเชียงราย (2)

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	36.7 b	10.9 a	1.8 b	28.7 a	1.46 ab	5.59 ab	546 bc	187 ab	328 ab	63.75 bc
MJ9749-46	32.8 b	9.5 bc	0.8 d	23.5 bc	1.53 a	5.69 ab	432 e	114 d	314 a	66.25 abc
MJ9751-33	49.9 a	11.2 a	1.1 c	21.9 cd	1.44 bc	5.60 ab	507 cd	203 ab	331 ab	62.50 bc
MJ9751-29	46.4 a	10.9 a	2.4 a	30.0 a	1.46 abc	5.57 ab	586 b	186 ab	332 ab	55.00 c
MJ9830-6	32.1 b	10.9 a	1.9 b	28.4 ab	1.51 ab	5.82 a	525 bc	148 c	312 a	70.00 ab
เชียงใหม่ 84-2	26.9 c	8.2 c	0.9 cd	17.6 d	1.47 ab	5.53 b	434 de	182 b	356 b	77.50 a
AGS 292	33.9 b	9.9 ab	2.0 b	28.7 a	1.39 c	5.07 c	660 a	213 a	484 c	58.00 bc
Mean	37.0	10.2	1.6	25.5	1.47	5.55	527	176	351	64.71
F-test	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
CV (%)	6.65	6.34	10.60	10.03	2.48	2.45	6.83	8.44	5.17	10.02

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 11 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูแล้ง ปี 2557 แปลงปลูกจังหวัดลำปาง

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	38.3 b	9.7 bc	1.3 b	28.9 ab	1.52 b	5.92 a	1323 a	435 a	309 ab	59.50 a
MJ9749-46	34.8 bc	9.2 c	0.4 d	24.5 bc	1.60 a	5.88 a	957 bc	336 ab	283 a	58.25 ab
MJ9751-33	58.1 a	11.4 a	1.4 b	23.5 cd	1.51 b	5.70 ab	1118 ab	402 a	295 ab	56.25 abc
MJ9751-29	53.8 a	12.1 a	2.1 a	30.9 a	1.50 bc	5.51 bc	1105 ab	320 ab	340 bc	51.75 bc
MJ9830-6	32.1 cd	9.7 bc	1.1 bc	19.9 cd	1.56 ab	5.79 ab	1010 b	379 a	294 ab	62.50 a
เชียงใหม่ 84-2	28.6 de	7.9 d	0.3 d	19.0 d	1.59 a	5.50 bc	566 d	149 c	359 c	57.00 abc
AGS 292	26.5 e	9.8 b	0.6 cd	19.9 cd	1.45 c	5.35 c	741 cd	199 bc	415 d	50.00 c
Mean	38.87	9.9	1.0	23.8	1.53	5.66	974	317	328	56.46
F-test	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
CV (%)	5.65	3.66	29.81	10.30	1.76	2.52	11.55	25.46	7.16	6.41

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 12 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูแล้ง ปี 2557 แปลงปลูกจังหวัดชัยนาท

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	49.2 b	11.5 ab	2.8 c	29.5 ab	1.14 cd	5.39 a	1802 ab	1139 ab	338 a	71.75 ab
MJ9749-46	49.0 b	10.9 ab	2.6 c	29.5 ab	1.21 bc	5.39 a	2017 a	1321 a	316 a	66.40 b
MJ9751-33	62.7 a	12.0 a	3.2 bc	29.9 ab	1.14 cd	5.52 a	1801 ab	1097 ab	345 a	61.32 bc
MJ9751-29	59.6 a	12.2 a	3.9 ab	33.9 a	1.09 d	5.26 a	1890 ab	1002 bc	354 a	65.52 b
MJ97113-4	40.1 c	10.3 b	2.7 c	25.1 bc	1.30 b	5.58 a	1677 b	999 bc	287 a	83.89 a
เชียงใหม่ 84-2	32.5 c	8.5 c	4.4 a	23.3 c	1.42 a	5.48 a	1178 c	834 c	362 a	75.46 ab
AGS 292	41.1 bc	11.2 ab	3.6 abc	33.4 a	1.24 bc	4.50 b	1280 c	992 bc	535 b	49.22 c
Mean	47.8	11.0	3.3	29.2	1.22	5.3	1664	1055	363	67.65
F-test	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
CV (%)	9.00	7.55	14.49	10.45	4.27	5.91	8.63	10.57	11.71	11.55

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 13 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูแล้ง ปี 2557 แปลงปลูกจังหวัดลพบุรี

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	49.5 b	10.4 bcd	1.6 b	25.8 a	1.38 c	5.68 c	1822 a	738 abc	348 c	61.69 cd
MJ9749-46	45.6 b	10.3 cd	0.9 c	22.7 ab	1.47 b	6.06 ab	1665 a	873 a	313 ab	63.34 cd
MJ9751-33	57.3 a	11.3 ab	1.4 bc	20.3 bc	1.46 b	5.85 bc	1737 a	793 ab	326 bc	63.73 c
MJ9751-29	58.5 a	11.7 a	2.3 a	16.6 d	1.42 bc	5.65 c	1811 a	863 a	340 c	59.53 d
MJ97113-4	37.5 cd	10.1 cd	1.6 b	17.7 cd	1.56 a	6.18 a	1603 a	794 ab	298 a	68.17 b
เชียงใหม่ 84-2	35.1 d	9.7 d	1.0 c	18.9 cd	1.40 c	6.18 a	1311 b	635 c	338 c	72.81 a
AGS 292	40.5 c	10.9 abc	1.4 bc	24.2 a	1.25 d	4.93 d	1150 b	652 bc	485 d	54.42 e
Mean	46.3	10.6	1.5	20.9	1.42	5.79	1586	764	350	63.38
F-test	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
CV (%)	5.21	4.28	17.74	7.41	2.00	1.90	7.01	9.36	3.20	3.00

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 14 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูฝน ปี 2556 แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (1)

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	70.8 ab	14.1 a	2.3	40.3	1.43 b	5.55 ab	2770	1040	336 a	58.75 c
MJ9749-46	74.7 a	13.7 ab	2.8	46.9	1.49 ab	5.74 ab	2969	11.21	314 a	62.75 bc
MJ9751-33	71.0 ab	13.8 ab	2.3	38.4	1.47 ab	5.80 ab	2731	1082	291 a	67.25 abc
MJ9751-29	68.3 ab	13.6 ab	2.9	45.0	1.44 ab	5.39 b	2875	1239	370 ab	63.50 bc
MJ9830-6	59.6 bc	12.9 ab	2.6	47.2	1.56 a	6.00 a	3029	1106	296 a	77.75 a
เชียงใหม่ 84-2	47.7 c	10.8 c	3.0	38.0	1.42 b	5.58 ab	3016	1113	279 a	76.75 ab
AGS 292	54.5 c	11.9 bc	3.0	41.9	1.28 c	4.65 c	2410	686	450 b	56.25 c
Mean	63.8	12.9	2.7	42.5	1.44	5.53	2829	1055	334	66.14
F-test	**	**	ns	ns	**	**	ns	ns	*	**
CV (%)	9.84	8.03	19.58	15.95	4.56	5.252	11.7	27.60	18.67	10.44

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 15 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูฝน ปี 2556 แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (2)

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	56.1 a	10.9 a	0.9 c	15.0 b	1.25 c	5.29 b	1037 a	649 a	363 a	59.70 bc
MJ9749-46	58.4 a	10.7 a	1.3 abc	17.9 b	1.27 bc	5.38 ab	1072 a	654 a	327 a	66.13 abc
MJ9751-33	55.8 a	10.8 a	1.0 c	16.8 b	1.33 bc	5.39 ab	916 ab	476 ab	358 a	51.65 c
MJ9751-29	55.4 a	11.2 a	1.5 abc	18.9 b	1.35 b	5.42 ab	1040 a	494 ab	346 a	63.50 bc
MJ9830-6	43.7 b	9.9 b	1.2 bc	15.9 b	1.48 a	5.61 ab	1068 a	636 a	290 a	84.72 a
เชียงใหม่ 84-2	35.6 c	8.3 c	1.9 a	18.0 b	1.33 bc	5.62 a	736 b	303 b	345 a	71.97 ab
AGS 292	47.3 b	9.9 b	1.7 ab	24.1 a	1.09 d	4.53 c	883 ab	318 b	555 b	51.80 c
Mean	50.3	10.2	1.3	18.1	1.30	5.32	964	504	369	64.21
F-test	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
CV (%)	7.53	3.05	23.91	11.54	3.53	2.94	12.43	23.58	21.27	15.23

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 16 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูฝน ปี 2556 แปลงปลูกจังหวัดเชียงราย (1)

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	47.7	11.4	2.3	26.2	1.45	5.49	1367	305 c	342	55.50
MJ9749-46	49.3	11.2	2.6	24.0	1.51	5.70	1365	460 ab	293	63.75
MJ9751-33	49.1	11.8	1.7	24.0	1.47	5.53	1300	347 bc	322	65.00
MJ9751-29	52.0	11.8	2.8	28.2	1.44	5.28	1375	402 abc	347	63.75
MJ9830-6	43.9	11.2	2.3	27.4	1.47	5.47	1331	455 ab	329	61.25
เชียงใหม่ 84-2	43.4	9.9	1.9	25.4	1.52	5.80	1368	495 a	304	72.50
AGS 292	40.4	10.2	1.8	25.2	1.42	5.22	1229	477 a	398	56.25
Mean	46.5	11.0	2.2	25.8	1.47	5.49	1334	420	334	62.57
F-test	ns	ns	ns	ns	ns	ns	ns	*	ns	ns
CV (%)	17.83	10.29	37.33	17.10	5.47	7.54	12.01	18.72	20.93	19.53

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 17 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูฝน ปี 2556 แปลงปลูกจังหวัดลำปาง

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	72.4 a	12.5 a	1.1 d	23.6 b	1.47 ab	5.57	1919	645	294 a	70.50 abc
MJ9749-46	70.9 a	11.2 a	1.1 d	23.6 b	1.55 a	5.73	2182	884	271 a	77.50 abc
MJ9751-33	66.1 ab	11.9 ab	1.2 cd	22.6 b	1.54 a	5.83	1850	556	265 a	68.25 abc
MJ9751-29	63.4 ab	12.4 a	1.7 bcd	30.2 ab	1.45 ab	5.52	2109	681	317 ab	64.00 bc
MJ9830-6	51.2 bc	11.3 abc	2.4 abc	30.3 ab	1.57 a	5.89	2304	865	266 a	85.75 a
เชียงใหม่ 84-2	40.0 c	9.8 c	2.6 ab	24.8 b	1.56 a	5.78	2011	841	262 a	81.25 ab
AGS 292	40.1 c	10.4 bc	3.1 a	38.6 a	1.36 b	5.11	2107	1009	392 b	60.00 c
Mean	57.7	11.5	1.9	27.7	1.5	5.63	2069	783	295	72.46
F-test	**	**	**	**	*	ns	ns	ns	*	**
CV (%)	16.51	6.81	33.25	19.06	5.83	6.22	15.22	31.21	19.75	13.02

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 18 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูฝน ปี 2556 แปลงปลูกจังหวัดลพบุรี

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	58.8 a	12.8 a	4.6 a	37.6 a	1.39 a	6.08 a	2142 ab	764 a	396 b	46.54 c
MJ9749-46	51.8 abc	11.8 ab	4.5 a	30.9 ab	1.43 a	6.42 a	1928 b	773 a	335 a	53.27 b
MJ9751-33	51.9 abc	11.8 abc	3.2 c	30.5 abc	1.39 a	6.43 a	1664 c	717 ab	348 ab	57.50 a
MJ9751-29	54.1 ab	12.1 ab	4.2 ab	27.9 bcd	1.39 a	6.18 a	2229 a	687 ab	345 ab	53.89 ab
MJ97113-4	44.1 bcd	11.0 bcd	4.1 ab	22.0 cd	1.49 a	6.41 a	1635 c	616 b	351 ab	46.91 c
เชียงใหม่ 84-2	36.2 d	10.1 d	3.6 bc	9.7 e	1.35 ab	5.79 ab	675 d	123 c	424 c	46.14 c
AGS 292	41.7 cd	10.5 cd	3.5 bc	21.1 d	1.20 b	5.08 b	659 d	176 c	705 d	33.57 d
Mean	48.4	11.4	4.0	25.7	1.38	6.06	1562	551	415	48.26
F-test	**	**	*	**	**	**	**	**	**	**
CV (%)	11.32	5.78	14.77	16.69	6.32	6.73	9.27	13.09	6.35	3.96

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 19 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูฝน ปี 2557 แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (1)

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	67.5 bc	13.2 ab	2.3 d	61.1 a	1.40	4.83	3100	889 a	346	58.75 b
MJ9749-46	71.6 ab	13.1 ab	2.8 abc	56.7 ab	1.40	4.77	3086	680 abc	314	66.25 ab
MJ9751-33	64.6 c	12.4 b	2.4 cd	50.0 b	1.44	4.76	3508	845 a	291	63.00 b
MJ9751-29	73.9 a	13.6 a	2.7 b-d	56.8 ab	1.37	4.60	3210	890 a	309	63.75 b
MJ9830-6	54.2 d	12.6 b	3.0 ab	59.9 a	1.41	4.62	2846	572 bc	314	74.25 a
เชียงใหม่ 84-2	41.0 e	9.3 d	2.8 a-d	39.4 c	1.38	4.61	3112	837 ab	297	75.00 a
AGS 292	49.8 d	11.3 c	3.3 a	58.5 a	1.46	4.81	3078	423 c	343	60.00 b
Mean	60.4	12.2	2.8	54.6	1.41	4.72	3134	734	316	65.86
F-test	**	**	**	**	ns	ns	ns	**	ns	**
CV (%)	4.96	3.41	9.53	6.10	5.9	6.31	10.04	17.81	13.07	7.14

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 20 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูฝน ปี 2557 แปลงปลูกจังหวัดเชียงใหม่ (2)

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	53.6 a	10.9 a	1.4 b	13.6 d	1.38 d	5.05 c	1196 bc	598 cd	377 bc	50.00 d
MJ9749-46	57.9 a	11.0 a	1.7 a	20.7 bc	1.44 bc	5.27 bc	1527 a	960 a	369 bc	52.50 cd
MJ9751-33	58.8 a	10.6 a	1.3 b	20.1 c	1.45 bc	5.32 b	1069 c	646 bc	325 a	59.25 bc
MJ9751-29	56.5 a	11.4 a	1.5 ab	23.1 ab	1.47 b	5.28 b	1396 ab	752 b	352 ab	56.25 cd
MJ9830-6	40.7 b	9.4 b	1.4 b	23.9 a	1.54 a	5.77 a	1201 bc	631 bc	328 a	74.50 a
เชียงใหม่ 84-2	39.5 b	8.6 bc	1.5 ab	19.4 c	1.41 cd	5.37 b	1077 c	470 d	405 c	63.75 b
AGS 292	36.6 b	8.0 c	1.3 b	15.6 d	1.44 bc	5.46 b	1411 a	715 bc	358 ab	66.25 b
Mean	49.1	10.0	1.4	19.5	1.45	5.36	1268	682	359	60.36
F-test	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
CV (%)	6.13	4.35	8.78	6.80	1.56	2.05	8.08	9.56	5.36	6.03

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 21 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูฝน ปี 2557 แปลงปลูกจังหวัดเชียงราย (1)

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	50.0 a	11.7 a	2.3 a	19.9 bc	1.30 cd	4.35 c	868	434 b	324 a	60.00
MJ9749-46	51.8 a	11.3 ab	2.2 ab	23.0 b	1.41 a	4.50 bc	930	585 a	317 a	80.00
MJ9751-33	55.0 a	11.5 ab	1.7 c	18.9 bc	1.41 a	4.65 ab	990	412 bc	315 a	68.75
MJ9751-29	50.6 a	12.0 a	1.6 c	20.9 bc	1.34 bc	4.41 c	982	346 bc	323 a	72.50
MJ9830-6	35.7 b	10.7 b	2.3 a	22.6 b	1.40 ab	4.74 a	766	287 c	333 a	62.50
เชียงใหม่ 84-2	31.3 b	8.9 c	1.8 bc	16.8 c	1.42 a	4.72 ab	843	403 bc	327 a	70.00
AGS 292	38.3 b	11.4 ab	2.4 a	30.3 a	1.25 d	3.97 d	991	402 bc	554 b	44.00
Mean	44.7	11.1	2.06	21.8	1.36	4.48	909	410	356	65.39
F-test	**	**	**	**	**	**	ns	**	**	**
CV (%)	8.61	4.20	9.68	10.94	2.08	2.66	14.96	15.85	8.27	8.74

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 22 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูฝน ปี 2557 แปลงปลูกจังหวัดลำปาง

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	58.5 a	11.6 ab	1.7 bc	40.9 abc	1.34 c	4.65 cd	1883 a	1089 a	346 c	61.25 c
MJ9749-46	61.3 a	11.4 abc	2.2 ab	41.6 abc	1.41 bc	4.88 bc	1922 a	1086 a	297 b	70.00 b
MJ9751-33	62.4 a	11.3 abc	2.4 a	34.7 c	1.45 ab	5.03 ab	1714 ab	774 b	284 ab	67.50 bc
MJ9751-29	62.3 a	12.2 a	1.5 c	43.0 ab	1.40 bc	4.84 bcd	1749 a	727 b	304 b	71.25 b
MJ9830-6	44.7 b	10.8 bc	2.1 ab	47.5 a	1.48 a	5.22 a	1775 a	840 b	259 a	95.25 a
เชียงใหม่ 84-2	42.1 b	9.0 d	2.4 a	25.9 d	1.34 c	4.57 d	1329 c	520 c	287 ab	86.25 a
AGS 292	58.4 a	10.5 c	2.0 abc	38.0 bc	1.12 d	3.65 e	1386 bc	776 b	490 d	50.00 d
Mean	55.7	11.0	2.1	38.8	1.36	4.69	1680	830	324	71.21
F-test	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
CV (%)	5.87	4.51	13.89	10.03	2.53	3.2	10.36	11.35	5.62	5.93

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 23 ความสูง จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น จำนวนฝักต่อต้น ความกว้างฝัก ความยาวฝัก น้ำหนักฝักสดรวม น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม และน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ต่างๆ ที่เข้าเปรียบเทียบในท้องถิ่น ในฤดูฝน ปี 2557 แปลงปลูกจังหวัดลพบุรี

สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น	จำนวนกิ่งต่อต้น	จำนวนฝักต่อต้น	ความกว้างฝัก (เซนติเมตร)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	น้ำหนักฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัม	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
MJ9897-2	62.9 b	13.5 a	2.6 ab	25.1 a	1.40 bc	6.03 b	1540 a	897 b	403 d	48.50 b
MJ9749-46	62.9 b	12.8 a	2.2 c	16.1 bc	1.46 ab	6.45 a	1301 b	967 ab	302 a	60.95 a
MJ9751-33	60.6 b	11.7 b	1.6 d	16.1 bc	1.39 c	6.52 a	1185 b	1016 a	342 b	63.05 a
MJ9751-29	72.3 a	13.3 a	2.0 cd	14.0 cd	1.45 abc	6.35 a	1193 b	1013 a	325 ab	60.04 a
MJ97113-4	46.5 c	11.4 b	2.3 bc	12.8 d	1.51 a	6.48 a	995 c	717 c	341 b	59.04 a
เชียงใหม่ 84-2	37.3 d	9.8 c	2.2 c	16.1 bc	1.41 bc	6.33 ab	742 d	473 d	375 c	57.36 a
AGS 292	46.6 c	12.0 b	2.9 a	18.7 b	1.17 d	5.15 c	727 d	509 d	698 e	33.48 c
Mean	55.6	12.1	2.3	17	1.40	6.19	1098	799	398	54.63
F-test	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
CV (%)	3.61	3.26	8.59	8.81	2.21	2.47	6.38	5.57	3.44	5.94

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 91 และ 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 24 ชื่อแหล่งปลูก ฤดูปลูก และสัญลักษณ์ที่ใช้

ที่	ชื่อแหล่งปลูก ฤดูปลูก และสัญลักษณ์ที่ใช้	สัญลักษณ์ที่ใช้
1	ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ อ. สันทราย จ. เชียงใหม่ ฤดูแล้ง ปี 2556	CM1-D56
2	ไร่เกษตรกร อ. พร้าว จ. เชียงใหม่ ฤดูแล้ง ปี 2556	CM2-D56
3	ไร่เกษตรกร อ. พาน จ. เชียงราย ฤดูแล้ง ปี 2556	CR2-D56
4	ไร่เกษตรกร อ. วังเหนือ จ. ลำปาง ฤดูแล้ง ปี 2556	LP-D56
5	ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ อ. สันทราย จ. เชียงใหม่ ฤดูแล้ง ปี 2557	CM1-D57
6	ไร่เกษตรกร อ. พร้าว จ. เชียงใหม่ ฤดูแล้ง ปี 2557	CM2-D57
7	ไร่เกษตรกร อ. ดอยหลวง จ. เชียงราย ฤดูแล้ง ปี 2557	CR1-D57
8	ไร่เกษตรกร อ. พาน จ. เชียงราย ฤดูแล้ง ปี 2557	CR2-D57
9	ไร่เกษตรกร อ. วังเหนือ จ. ลำปาง ฤดูแล้ง ปี 2557	LP-D57
10	ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ อ. สันทราย จ. เชียงใหม่ ฤดูฝน ปี 2556	CM1-R56
11	ไร่เกษตรกร อ. พร้าว จ. เชียงใหม่ ฤดูฝน ปี 2556	CM2-R56
12	ไร่เกษตรกร อ. ดอยหลวง จ. เชียงราย ฤดูฝน ปี 2556	CR1-R56
13	ไร่เกษตรกร อ. วังเหนือ จ. ลำปาง ฤดูฝน ปี 2556	LP-R56
14	ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ อ. สันทราย จ. เชียงใหม่ ฤดูฝน ปี 2557	CM1-R57
15	ไร่เกษตรกร อ. พร้าว จ. เชียงใหม่ ฤดูฝน ปี 2557	CM2-R57
16	ไร่เกษตรกร อ. ดอยหลวง จ. เชียงราย ฤดูฝน ปี 2557	CR1-R57
17	ไร่เกษตรกร อ. วังเหนือ จ. ลำปาง ฤดูฝน ปี 2557	LP-R57
18	ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท จ. ชัยนาท ฤดูแล้ง ปี 2556	CN-D56
19	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลพบุรี จ. ลพบุรี ฤดูแล้ง ปี 2556	LB-D56
20	ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท จ. ชัยนาท ฤดูแล้ง ปี 2557	CN-D57
21	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลพบุรี จ. ลพบุรี ฤดูแล้ง ปี 2557	LB-D57
22	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลพบุรี จ. ลพบุรี ฤดูฝน ปี 2556	LB-R56
23	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลพบุรี จ. ลพบุรี ฤดูฝน ปี 2557	LB-R57

ตารางที่ 25 ความแปรปรวนร่วม (Combined Analysis of Variances) ของน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่) จาก 7 สายพันธุ์/พันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด ในฤดูแล้งปี 2556-2557 ในจังหวัดเชียงใหม่ (ดูตารางที่ 24)

สภาพแวดล้อม (1 แหล่งปลูก ฤดูแล้ง ปี 2556-2557)			
	CM1-D56	CM1-D57	Mean
MJ9897-2	944 a	662 b	802.8
MJ9749-46	944 a	976 a	959.7
MJ9751-33	992 a	1084 a	1037.9
MJ9751-29	1096 a	702 b	899.1
MJ9830-6	656 b	703 b	679.6
CM84-2	994 a	642 b	817.7
AGS292	344 c	219 c	281.5
Mean	852.8	712.5	

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรที่เหมือนกันในแนวนอน หรือแนวตั้ง ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 26 ความแปรปรวนร่วม (Combined Analysis of Variances) ของน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่) จาก 7 สายพันธุ์/พันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด ใน 4 สภาพแวดล้อม ฤดูแล้งปี 2556-2557 ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และลำปาง (ดูตารางที่ 24)

สภาพแวดล้อม (3 แหล่งปลูก ฤดูแล้ง 2 ปี)					
	CM2-D56	CM2-D57	CR1-D57	LP-D57	Mean
MJ9897-2	727 bc	342 f-i	348 f-i	435 ef	462.7
MJ9749-46	887 a	419 ef	205 ij	336 f-i	461.6
MJ9751-33	820 ab	345 f-i	294 f-j	403 e-g	465.2
MJ9751-29	774 ab	313 f-i	245 g-j	320 f-i	412.8
MJ9830-6	607 cd	317 f-i	286 f-j	379 e-h	397.1
CM84-2	667 bc	432 ef	241 h-j	149 j	371.9
AGS292	507 de	353 e-i	252 g-j	199 ij	327.6
Mean	712.4	359.8	267.1	317.2	

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรที่เหมือนกันในแนวนอน หรือแนวตั้ง ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 27 ความแปรปรวนร่วม (Combined Analysis of Variances) ของน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่) จาก 7 สายพันธุ์/พันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด ในฤดูแล้งปี 2556-2557 ในจังหวัดเชียงราย (ดูตารางที่ 24)

สภาพแวดล้อม (1 แหล่งปลูก ฤดูแล้ง ปี 2556-2557)			
	CR2-D56	CR2-D57	Mean
MJ9897-2	89 c	187 a	138.4
MJ9749-46	112 c	114 c	113.1
MJ9751-33	103 c	203 a	153.1
MJ9751-29	99 c	186 a	142.3
MJ9830-6	97 c	148 b	122.5
CM84-2	84 c	182 a	133.1
AGS292	114 c	213 a	163.3
Mean	99.8	176.1	

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรที่เหมือนกันในแนวนอน หรือแนวตั้ง ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 28 ความแปรปรวนร่วม (Combined Analysis of Variances) ของน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่) จาก 7 สายพันธุ์/พันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด ใน 3 สภาพแวดล้อม ฤดูฝนปี 2556-2557 ในจังหวัดเชียงใหม่ และลำปาง (ดูตารางที่ 24)

สภาพแวดล้อม (2 แหล่งปลูก 2 ฤดูปลูก)				
	CM2-R56	LP-R56	CM1-R57	Mean
MJ9897-2	649 c-g	408 gh	889 a-c	648.4
MJ9749-46	654 c-g	722 b-e	680 c-f	685.4
MJ9751-33	476 e-h	653 c-g	845 a-d	657.9
MJ9751-29	494 e-h	893 a-c	890 a-c	758.8
MJ9830-6	636 c-g	783 a-d	572 d-h	663.7
CM84-2	303 h	1038 a	837 a-d	726.0
AGS292	318 h	985 ab	423 f-h	575.4
Mean	504.3	783.1	733.6	

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรที่เหมือนกันในแนวนอน หรือแนวตั้ง ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 29 ความแปรปรวนร่วม (Combined Analysis of Variances) ของน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่) จาก 7 สายพันธุ์/พันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด ใน 4 สภาพแวดล้อม ฤดูฝนปี 2556-2557 ในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และลำปาง (ดูตารางที่ 24)

สภาพแวดล้อม (3 แหล่งปลูก 2 ฤดูปลูก)					
	CR1-R56	CM2-R57	CR1-R57	LP-R57	Mean
MJ9897-2	305 lm	598 f-i	435 j-l	1089 a	606.8
MJ9749-46	460 i-k	960 ab	585 f-i	1086 a	772.6
MJ9751-33	347 k-m	647 d-g	412 j-m	774 c-e	544.9
MJ9751-29	402 j-m	752 c-e	346 k-m	727 c-f	556.4
MJ9830-6	455 i-k	631 e-h	287 m	840 bc	553.1
CM84-2	495 h-j	470 i-k	403 j-m	520 g-j	471.9
AGS292	477 i-k	715 c-f	402 j-m	776 cd	592.6
Mean	420.1	681.8	409.8	830.2	

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรที่เหมือนกันในแนวนอน หรือแนวตั้ง ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 30 ความแปรปรวนร่วม (Combined Analysis of Variances) ของน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่) จาก 7 สายพันธุ์/พันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด ใน 5 สภาพแวดล้อม ฤดูแล้งและฤดูฝน ในจังหวัดชัยนาท และลพบุรี (ดูตารางที่ 24)

สภาพแวดล้อม (2 แหล่งปลูก 2 ฤดูปลูก)						
	CN-D56	CN-D57	LB-D56	LB-D57	LB-R56	Mean
MJ9897-2	1591 a	535 m-o	1139 b-e	738 i-m	764 i-l	953.4
MJ9749-46	1135 b-e	575 l-n	1321 b	874 f-i	773 i-l	935.3
MJ9751-33	1153 b-e	716 i-m	1097 c-e	793 h-k	717 i-m	895.0
MJ9751-29	1051 c-f	425 no	1002 d-g	863 f-i	687 i-m	805.6
MJ97113-4	1235 bc	339 op	999 e-g	794 h-k	616 k-n	796.5
CM84-2	1203 b-d	612 k-n	835 g-j	636 j-m	123 q	681.6
AGS292	1103 c-e	608 k-n	992 e-h	653 j-m	176 pq	706.3
Mean	1210.0	544.1	1055.0	764.2	550.5	

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรที่เหมือนกันในแนวนอน หรือแนวตั้ง ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 31 ความแปรปรวนร่วม (Combined Analysis of Variances) ของน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่) จาก 7 สายพันธุ์/พันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด ใน 9 สภาพแวดล้อม ฤดูแล้ง ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และลำปาง (ดูตารางที่ 24)

	สภาพแวดล้อม (5 แหล่งปลูก 2 ฤดูปลูก)									
	CM1-D56	CM2-D56	CR2-D56	LP-D56	CM1-D57	CM2-D57	CR1-D57	CR2-D57	LP-D57	Mean
MJ9897-2	944 d-g	727 e-j	90 s	2000 a	662 h-l	342 n-s	348 n-s	187 p-s	435 k-p	637.0
MJ9749-46	944 d-g	887 d-h	112 rs	785 e-j	976 d-f	419 l-q	205 p-s	114 rs	336 n-s	530.8
MJ9751-33	992 de	820 d-i	103 rs	1450 b	1084 cd	345 n-s	294 o-s	203 p-s	403 l-q	632.5
MJ9751-29	1096 cd	774 e-j	99 s	1560 b	702 f-k	313 o-s	245 o-s	186 p-s	320 o-s	588.2
MJ9830-6	656 h-m	607 i-n	97 s	1395 b	703 f-k	317 o-s	286 o-s	148 q-s	379 m-r	509.7
CM84-2	994 de	667 g-l	84 s	1300 bc	642 h-m	432 k-p	241 o-s	182 p-s	149 q-s	521.0
AGS292	344 n-s	507 j-o	114 rs	1285 bc	219 p-s	353 n-s	252 o-s	213 p-s	199 p-s	387.2
Mean	852.8	712.4	99.8	1396.4	712.5	359.8	267.1	176.1	317.2	

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรที่เหมือนกันในแนวนอน หรือแนวตั้ง ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 32 ความแปรปรวนร่วม (Combined Analysis of Variances) ของน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่) จาก 7 สายพันธุ์/พันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด ใน 8 สภาพแวดล้อม ฤดูฝน ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และลำปาง (ดูตารางที่ 24)

	สภาพแวดล้อม (4 แหล่งปลูก 2 ฤดูปลูก)								
	CM1-R56	CM2-R56	CR1-R56	LP-R56	CM1-R57	CM2-R57	CR1-R57	LP-R57	Mean
MJ9897-2	1040 a-e	649 h-q	305 tu	408 q-u	889 b-h	598 i-r	435 o-u	1089 a-d	676.5
MJ9749-46	1121 ab	654 h-q	460 m-u	722 f-n	680 h-p	960 b-g	585 i-s	1085 a-d	783.4
MJ9751-33	1082 a-d	476 m-u	347 r-u	653 h-q	845 c-i	647 h-q	412 p-u	774 e-k	654.4
MJ9751-29	1239 a	494 l-u	402 q-u	893 b-h	890 b-h	752 f-l	346 r-u	727 f-m	717.6
MJ9830-6	1106 a-d	636 h-q	455 n-u	783 e-k	572 j-t	631 h-q	287 u	840 d-j	663.7
CM84-2	1113 a-c	303 tu	495 l-u	1038 a-e	837 d-j	470 m-u	403 q-u	520 k-u	647.3
AGS292	686 h-o	318 s-u	477 m-u	985 a-f	423 o-u	715 g-n	402 q-u	776 e-k	597.8
Mean	1055.1	504.3	420.1	783.1	733.6	681.8	409.8	830.2	

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรที่เหมือนกันในแนวนอน หรือแนวตั้ง ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 33 ความแปรปรวนร่วม (Combined Analysis of Variances) ของน้ำหนักฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่) จาก 7 สายพันธุ์/พันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด ใน 6 สภาพแวดล้อม ฤดูแล้งและฤดูฝน ในจังหวัดชัยนาท และลพบุรี (ดูตารางที่ 24)

สภาพแวดล้อม (2 แหล่งปลูก 2 ฤดูปลูก)							
	CN-D56	LB-D56	CN-D57	LB-D57	LB-R56	LB-R57	Mean
MJ9897-2	1591 a	536 m-p	1139 b-e	738 h-n	764 g-m	897 d-k	944.0
MJ9749-46	1135 b-e	575 l-p	1321 ab	874 d-k	773 g-m	968 c-j	940.6
MJ9751-33	1153 b-d	716 i-n	1097 b-f	793 g-m	717 i-n	1016 c-h	915.1
MJ9751-29	1051 b-g	425o-q	1002 c-i	863 e-l	687 j-o	1014 c-h	840.2
MJ97113-4	1235 bc	339 p-r	999 c-i	794 g-m	616 k-p	717 i-n	783.3
CM84-2	1203 bc	612 k-p	835 f-l	634 k-o	123 r	473 n-p	646.8
AGS292	1103 b-f	608 k-p	992 c-i	653 k-o	176 qr	509 m-p	673.4
Mean	1210.0	544.1	1055.0	764.3	550.5	799.0	

ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรที่เหมือนกันในแนวนอน หรือแนวตั้ง ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

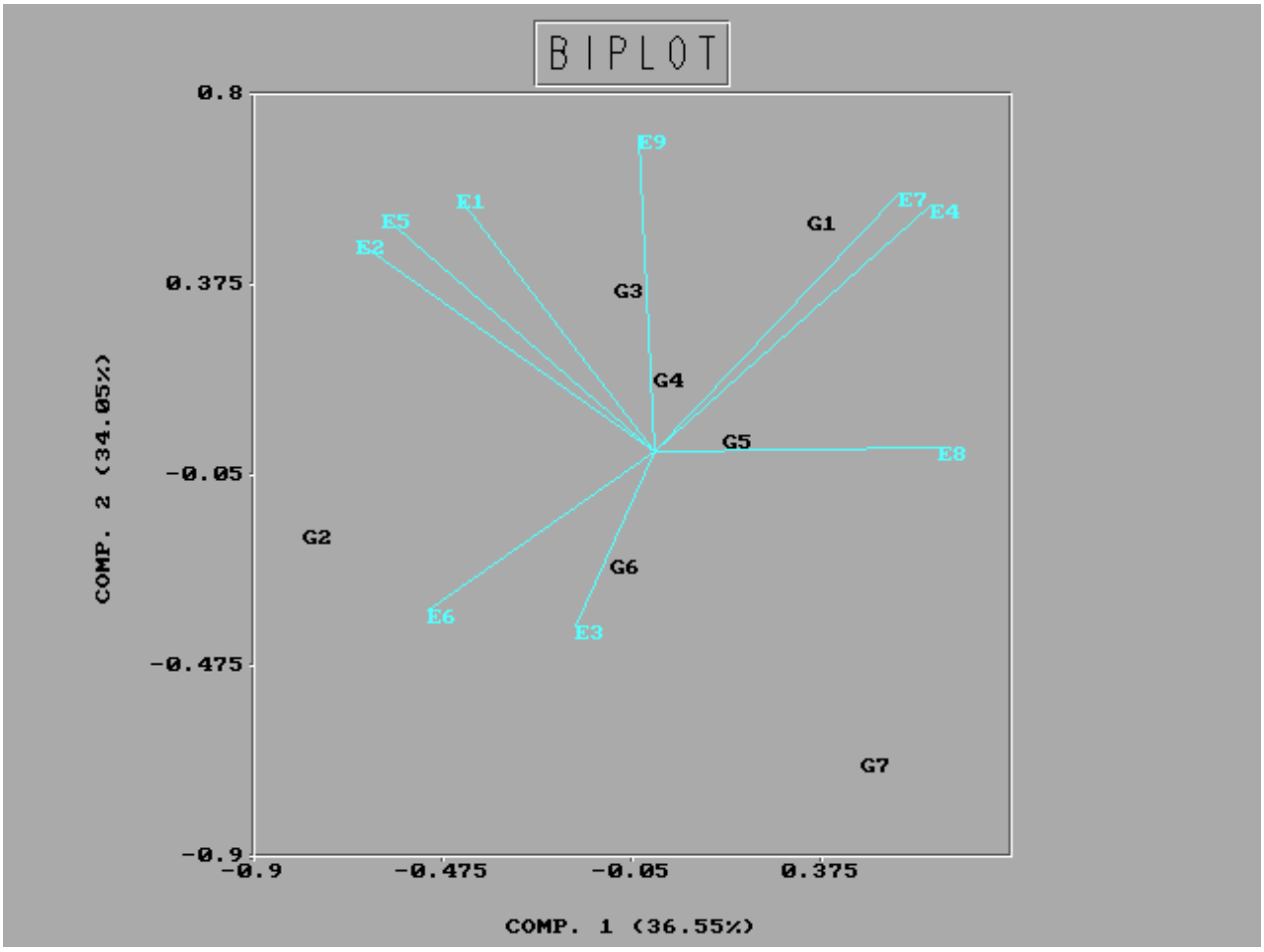

กราฟที่ 1 Biplot for component 1 and 2 obtained from the ordination of environment standised yield (kg/rai) for 7 vegetable soybean varieties evaluated in 9 environments in the dry season, 2013-2014 at Chiang Mai, Chiang Rai and Lampang province.

Note: G1 = MJ9897-2, G2 = MJ9749-46, G3 = MJ9751-33, G4 = MJ9751-29, G5 = MJ9830-6, G6 = CM84-2 and G7 = AGS292

E1 = CM1-D56, E2 = CM2-D56, E3 = CR2-D56, E4 = LP-D56, E5 = CM1-D57, E6 = CM2-D57, E7 = CR1-D57, E8 = CR2-D57 and E9 = LP-D57 (see Table 24)

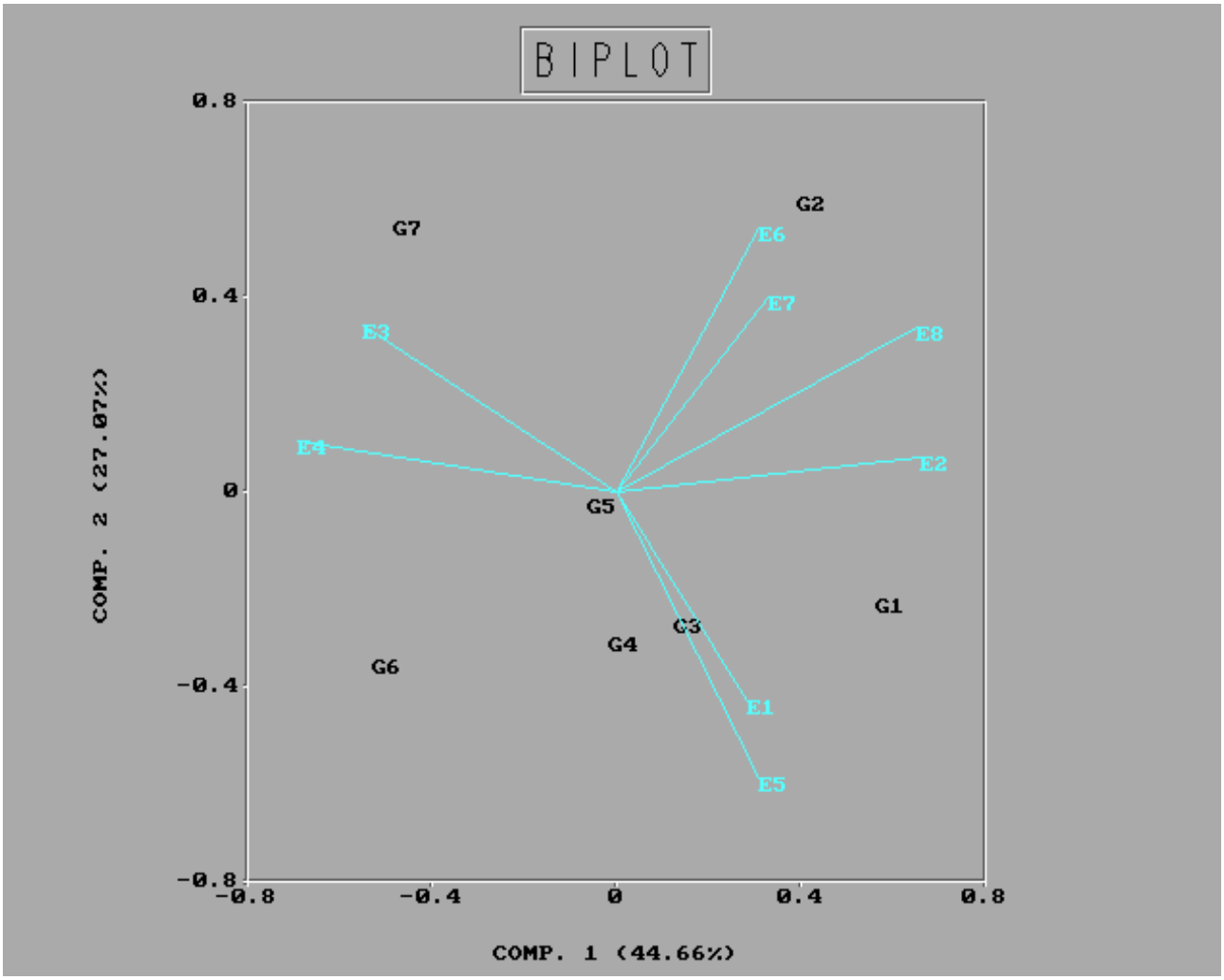

กราฟที่ 2 Biplot for component 1 and 2 obtained from the ordination of environment standised yield (kg/rai) for 7 vegetable soybean varieties evaluated in 8 environments in the rainy season, 2013-2014 at Chiang Mai, Chiang Rai and Lampang province.

Note: G1 = MJ9897-2, G2 = MJ9749-46, G3 = MJ9751-33, G4 = MJ9751-29, G5 = MJ9830-6, G6 = CM84-2 and G7 = AGS292

E1 = CM1-R56, E2 = CM2-R56, E3 = CR1-R56, E4 = LP-R56, E5 = CM1-R57, E6 = CM2-R57, E7 = CR1-R57 and E8 = LP-R57 (see Table 24)

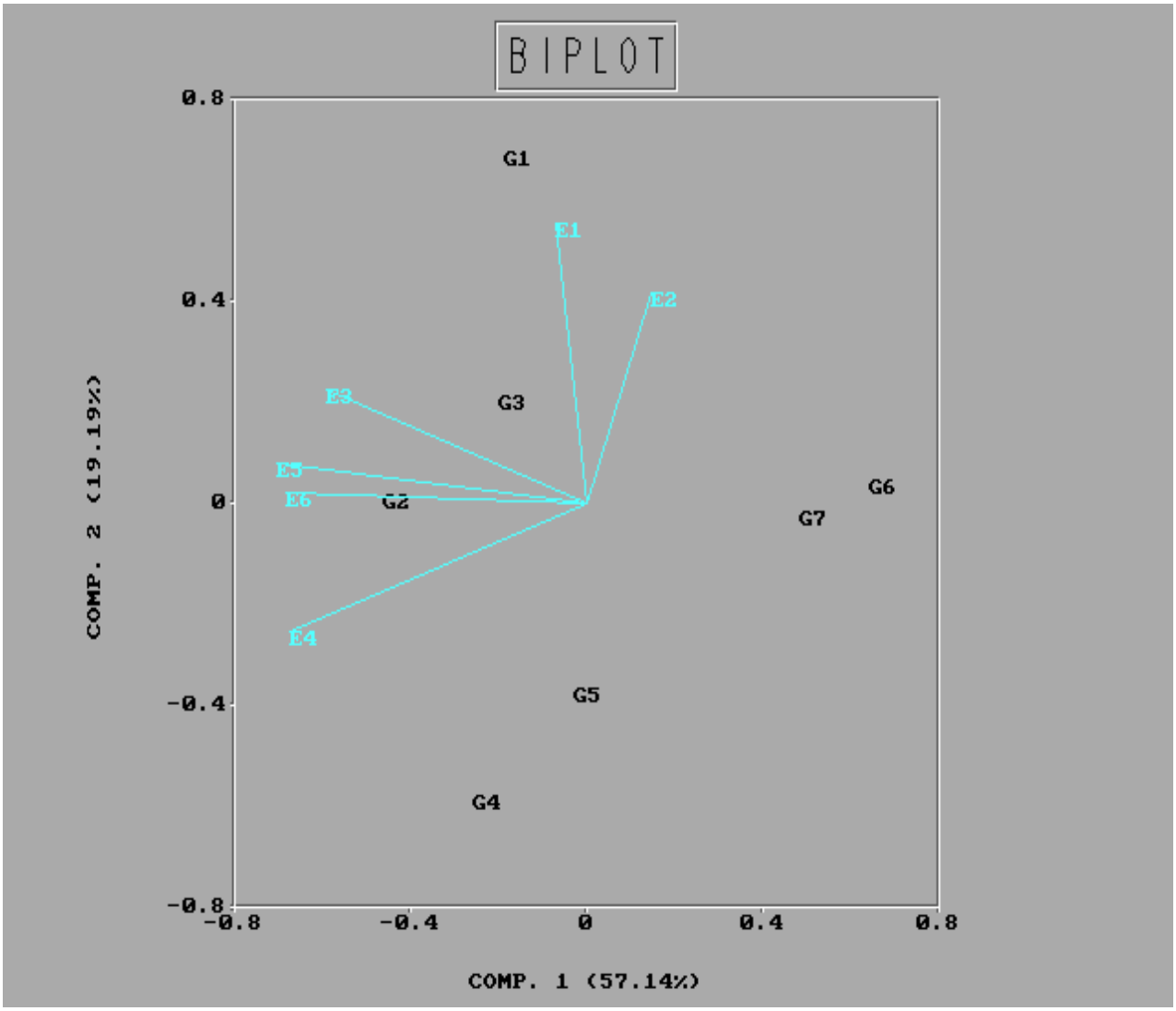

กราฟที่ 3 Biplot for component 1 and 2 obtained from the ordination of environment standised yield (kg/rai) for 7 vegetable soybean varieties evaluated in 6 environments in the dry and rainy season, 2013-2014 at Chai-nat and Lopburi province.

Note: G1 = MJ9897-2, G2 = MJ9749-46, G3 = MJ9751-33, G4 = MJ9751-29, G5 = MJ97113-4, G6 = CM84-2 and G7 = AGS292

E1 = CN-D56, E2 = LB-D56, E3 = CN-D57, E4 = LB-D57, E5 = LB-R56 and E6 = LB-R57 (see Table 24)